

Slivniški pogledi

| februar 2021 | letnik 7 | številka 71 |

OBČINA
CERKNICA

Beč | Bečaje | Begunje pri Cerknici | Bezuljak | Bločice | Bloška Polica | Brezje | Cajnarje | Cerknica | Čohovo | Dobec
Dolenja vas | Dolenje Jezero | Dolenje Otave | Gora | Gorenje Jezero | Gorenje Otave | Goričice | Grahovo | Hribljane
Hruškarje | Ivanje selo | Jeršiče | Korošče | Koščake | Kožljek | Kranjče | Kremenca | Krušče | Kržišče | Laze pri Gorenjem Jezeru
Lešnjake | Lipsenj | Mahneti | Martinjak | Milava | Osrednek | Otok | Otonica | Pikovnik | Pirmane | Podskrajnik | Podslivnica
Ponikve | Rakek | Rakov Škocjan | Ravne | Reparje | Rudolfovo | Selšček | Slivice | Slugovo | Stražišče | Sveti Vid | Ščurkovo
Štrukljeva vas | Tavžlje | Topol pri Begunjah | Unec | Zahrib | Zala | Zelše | Zibovnik | Žerovnica | Župeno

3 Uvodnik

4 Intervju

Tomì Janežič

6 Iz občinske hiše

7 Obveščamo

8 Aktualno

10 Gospodarstvo

14 Utrip

15 Ljudje med nami

16 Dogaja se

18 Notranjska, obujena in dragocena

20 Iz zgodovine

22 Dediščina

23 Kultura in kulturniki

24 In memoriam

25 Šport

26 Mladi mladim

29 Notranjski regijski park

30 Ideja za izlet

32 Komunala Cerknica

33 EnSvet

34 Razgibajmo možgane

Notranjska

Google Play

App Store

Naloži brezplačno aplikacijo Občina Cerknica in bodi obveščen o dogajanju!

Prejmi iz App Store

Prejmi iz Google Play

Slivniški pogledi – glasilo občine Cerknica

Izdaja: Občina Cerknica, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica.

Fotografija na naslovnici: Butalci, Ljubo Vukelič

Izid: vsak mesec, na začetku meseca. Brezplačno ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Cerknica.

Cena: 2,78 evra za izvod s poštnino za naročnike izven občine Cerknica. Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Cerknica in prihodkov oglaševanja.

Odgovorna urednica: Maruša Opeka

Uredniški odbor: Marija Hribar, Miha Jernejčič, Maruša Mele Pavlin, Polona Otoničar Pajk, Sabina Popek Simšič

Urednik fotografije: Ljubo Vukelič

Lektoriranje: Katarina Žagar

Oblikovanje: Avrora AS, d. o. o.

Tisk: Para tiskarna, d. o. o.

Naklada: 4.050 izvodov

ISSN: 2386-0197

✉ **Naslov uredništva:**

Slivniški pogledi
Cesta 4. maja 53
1380 Cerknica

✉ **E-naslov:** urednistvo@slivniskipogledi.si

📘 **Facebook:** Slivniški pogledi

Izredno-redni nagovor Župana Butalskega ob letošnjem pustnem prazniku

Predrage Butalke, poceni Butalci in vsi drugi – uživajte, dokler lahko!

© Ljubo Vukelič

Ko takole, medtem ko to pišem, »skrolam« po »Fejsu« in gledam malo leve, malo desne – ja, moj FB je kljub vsem modernim algoritmom uravnotežen – še mene prime, da bi kaj pokomentiral. Pa ne. Ker s tem je kot s krofi. Ko si pojedel enega, bi rad še enega, pa še enega in tako vse do tedaj, dokler ti ni slabo. Ali pa postane slabo ostalim. Na spletu ima vsak namreč svoje sledilce, pristaše.

Tiste, ki mislijo tako kot mi. In komentirajo tako kot mi. A vsak dober algoritem sem in tja spusti v mrežo še koga z druge strani, da malo razburka morje in da ribice bolje primejo. Vsak ima tudi svoje vire. Svoje medije. Svoja trobila. Tako vemo, kdo ima prav in kdo se v vsem moti. Vemo, kdo je naš in kdo je njihov. Vmesne poti ni. Če se kdaj po čistem naključju najdemo na isti strani, se v hipu spet na novo porazdelimo in preštejemo. Saj veste – če so vsi na isti strani, se čoln hitro prevrne. Mi pa neradi plavamo, raje smo suhi. Včasih se nam zgodi, da ujamemo kakšno informacijo, ko je še sveža. Ko je niso še zasmradili kanali in portali. Takrat smo v dilemi. Ne vemo še, ali se strinjamo ali ne. Hitro vklopimo svoje telefone, računalnike, radie in televizije in upamo, da je kdo že povedal, ali smo tokrat za ali proti. Eni bi tako, drugi bi drugače, eni pa sploh ne bi nič. Ljudje se takoj počutimo kot temeljni kamen demokracije. Naše mnenje šteje, kot šteje naš glas. Pri nas, v Butalah, je drugače. Demokracijo sem zatrl, še preden je lahko dobro pognala. Ljudje ne vejo, kaj je dobro za njih! Če bi bilo po njihovo, bi bilo kot ... Kot je zdaj pri vas! Malo sem, malo tja. Kot bi vlekli vrv. Sem razsvetljeni absolutist in Šprinca Marogla ne zleze vsako leto v mojo brado kar po naključju! Lepo vas prosim! Pri nas so ljudje srečni! V osami zdaj pišemo in izdajamo knjige. O tem, kakšni smo in kje smo bili, in o tem, kje smo in kdo smo danes. O tem, kje in kakšni bomo, pa bodo – upajmo – pisali zanamci. Končno

smo dobili tudi primerne lokalne markacije ali table, tako da zdaj tudi mladež ve, kam po očeta, če kliče, da se je zataknil na Svinjskem riglu. Na jezeru je tudi vse urejeno in signalizirano, poti sem, tja in počez, take in drugačne, celo nagrajene, tako da imajo turisti kam iti, ko čakajo na jezersko kavo. Bajе ti jo pripravljajo toliko časa, da gredo ljudje lahko vmes vsaj na dve aktivnosti, preden je končno postrežena. Zanimivo je tudi gledati, koliko domačinov ima ob nedeljah tam svoje parcele. Kot lastniki zemljišč lahko tako mirno po promenadi prašijo sprehajalce od blizu in daleč. Naj vidijo, da »homo lagus« vedno zmaga! No, vse še ni dokončano, nekaj stvari še čaka, da se razmere odprejo vsaj toliko, da lahko pridejo fotografi in snemalci. Verjetno bo to nekje okoli naslednjih volitev?

Od debelega četrta do žalostne srede bo letos vseeno drugače ... Brez pristnih objemov, vzklikov in prazničnih čestitk. Brez ljudi, mask, postanih čevapčičev in sladkorne pene. A vsak pravi pustar, tak, ki ga že novembra začne tiščati v petah, vam bo povedal, da je pust pravzaprav globoko duhoven praznik. Praznik, ki ga vsak doživlja drugače, osebno in nekje globoko v sebi. Zato večkrat v veselem času iz nas vse to privre na dan v velikem loku. In tudi letos ne bo nič drugače. Čeprav bomo morali ostati zaprti in bo policijska ura ostala kljub mojemu prevzemu oblasti, bomo pustovali. Vsak zase in skupaj. Moderno. Spletno. Na daljavo.

Veste, odkar pomnim, sem sanjal, da bi ljudje celo leto nosili maske! Pazite, da se tudi vam ne uresničijo želje, kot se je ta meni. Nevarno je.

Ker kot iskren pustar spadam v izjemno rizično skupino, sem se vam letos oglasil iz globoke izolacije. Ne gre drugače. A obljubim, da se drugo leto spet vidimo, kakšno razdremo in si spet nataknejo maske.

Take – ta prave. Naše. Butalske. Pustne!
Naj bo zdravo in naj hitro mine!

*S tresočo roko Župan Butalski
(z masko in v karanteni s svojo ženo)*

Avtorica: **Maruša Mele Pavlin**

Tom Janežič

Med letošnjimi nagrajenci Prešernovega sklada je tudi gledališki režiser Tomi Janežič s Kruščega. V to vasico je prišel pred skoraj 15 leti. Obnovljena stara domačija je danes dom Janežičeve družine in mednarodno uveljavljenega Studia za raziskavo umetnosti igre oziroma Ustvarjalnega centra Krušče.

Lahko rečemo, da gre ena izmed letošnjih nagrad Prešernovega sklada k Tomiju Janežiču s Kruščega, kajne?

Lahko.

Brskanje po spletu pove, da so Krušče v tujini zelo znane, saj v ustvarjalnem centru gostite umetnike z vsega sveta. Kakšen je njihov komentar na vaš življenjski prostor?

Tukaj je nekaj njihovih komentarjev: »Pogrešam Krušče! / Krušče živijo in dihaajo z naravo in umetnostjo. / Zame so Krušče kraj srečanj, miru, inspiracije, preizpraševanja in ustvarjalne energije. / Upam, da se bom kmalu vrnila na Krušče ...« Res je, takšna sporočila prejemamo z vsega sveta in veliko ljudi se je na Krušče navezalo. Pogosto rečejo, da je to njihov drugi dom, kjer se srečujejo s svojo ustvarjalnostjo.

Lahko si predstavljam, da imata na Kruščem sinčka na voljo vso svobodo tega sveta. Pa vidva s Katjo, Novogoričan in Ljubljancanka, ne pogrešata mesta?

Sam ne pogrešam mesta. Poti v Ljubljano, predvsem pa v tujino, se nabere veliko, zato doma niti ne pomislim na to, da bi bil spet kje drugje. Pa tudi sicer sem se, ko sem pred leti še imel možnost prenočiti v Ljubljani, raje odpravil na Krušče, tudi sredi noči, če je bilo treba. Navezal sem se na mir. Katja je sprva mesto res pogrešala, a so Krušče kmalu prepričale tudi njo. Zdaj se neredko zgodi, da o tem ona govori meni in ne obratno. V preteklem letu so se prav posebej izkazale vse prednosti življenja na podeželju.

Niste le režiser, univerzitetni predavatelj, scenograf, ste tudi psihodramski terapevt. Delavnice potekajo na Kruščem. Kakšna je vaša vloga v njih – ste režiser, terapevt, scenarist?

V psihodrami sem v vlogi psihodramskega psihoterapevta, če nisem udeleženec –

Janežičevi se spomladi vrnejo na Krušče – v mir in k dobrim sosedom. (© Ljubo Vukelič)

z veseljem se namreč pridružim delavnicam, ki jih vodijo tudi drugi. Psihodrama je skupinska psihoterapija, ki za svoje orodje uporablja igro. Ampak v psihodrami nisem režiser ali profesor. Res pa je, da je v njej pomembna ustvarjalnost in se da njene tehnike uporabljati na zelo različnih področjih izven psihoterapije. To tudi počnem.

» **Pomembno se je srečevati v naši istosti in različnosti.**«

So delavnice namenjene le gledališčnikom?

Nikakor ne. V psihodrami se srečujejo ljudje zelo različnih poklicev in starosti. Obstajajo pa seveda tudi delavnice, ki so namenjene umetnikom.

Je psihodrama povezana z zgodovino gledališča? Zdi se mi, da dramska izmed vseh vej umetnosti gledalcu da najglobljo izkušnjo katarze.

Psihodrama je sicer metoda, ki jo je razvil Jacob Levy Moreno, a ta vsekakor

korenini tudi v zgodovini gledališča, kjer so že zgodaj opažali zdravilne učinke igre in, ja, tudi katarzo. Moreno je sicer bil prav posebej navdušen nad starogrškim gledališčem, veliko izrazov je črpal prav od tam.

Čehov, Brecht, Shakespeare, Tolstoj, motiv Don Juana ... Zakaj je med vašimi režijami toliko klasikov?

Zaradi temeljne sporočilnosti ali izziva, kako jih lahko še predstavite?

Zaradi obojega. Težko bi temu še kaj dodal.

Nagrado Prešernovega sklada ste dobili za režijo predstav Še ni naslova in Sedem vprašanj o sreči, skupaj trajata 17 ur. Nenavadno za današnji način življenja ali ne?

Mogoče je res nenavadno. A izkazalo se je – tudi pri nekaterih drugih predstavah, ki sem jih režiral in so bile daljše od običajnih – da so za občinstvo tudi izredno pomembne. Kakorkoli že, verjetno drži, da je čas ena od tem, ki sem se jim v zadnjem desetletju v gledališču veliko posvečal.

Nagrada Prešernovega sklada je ena v vrsti številnih. Še več kot doma ste jih prejeli v tujini, kjer še več delate kot v Sloveniji. Od juga do severa Evrope. Povsod ste izjemno sprejeti. Je govornica umetnosti univerzalna?

Seveda. Ampak načeloma je z umetnostjo tako kot z ostalim – ni težko prepoznati, ali je nekaj dobro ali ni. Sicer pa je zame bilo spoznavanje drugačnih svetov, kultur, perspektiv izredno dragoceno. Pomembno se je srečevati v naši istosti in različnosti.

Kako vam to uspe kot režiserju? Biti vodja in spoštovati drugačen pogled igralca?

Poskušam se učiti poslušanja. Projekt lahko uspe, če je smiseln za vse vključene.

Spoštovanje drugega. Nam je enostavno dano ali ne, se ga lahko zavestno učimo? Moramo?

Latinska beseda za spoštovanje je »respectare«, pomeni gledati nazaj. Gre bržkone za to, da zmoremo človeka, pa tudi ne samo človeka, videti širše od površne navideznosti ali trenutnosti. V zvezi s to besedo boste našli kup rekov: »Kdor ne spoštuje, ni spoštovan.« Ali na primer, da ima vsak človek pravico, da je spoštovan. Vsekakor se želim učiti spoštovati, ne mislim, da nam je to, kot pravite, »enostavno dano«. Se ne počutimo boljše z ljudmi, ki nas spoštujejo? Ki spoštujejo ljudi, živali, okolje, zakone, dogovore ...

Kje so vam odzivi občinstva še posebej pri srcu?

Povsod. A če bi že moral izbirati, bi verjetno izbral obe omenjeni predstavi, s katerima sem se po desetletju spet vrnil tudi v domači gledališki prostor.

V oglašanju za Zetski dom, gledališče iz Črne gore, ste spomladí rekli, da ste obdani z gozdovi in da če ne bi bilo poročil, niti ne bi vedeli za novo realnost. Danes je verjetno drugače ...

Ja, to so bili čisto prvi vtisi, ko smo šele začeli živeti novo realnost. Od takrat se je nabralo nešteto ur pred ekranom računalnika ter sestankov, vaj in predavanj na daljavo, vrsta testiranj zaradi potovanj v teh novih okoliščinah, izolacij doma in v tujini. Drugi val pandemije je

za vse v mnogih pogledih težji in vsi komaj čakamo konec te pandemije.

Nas epidemija lahko »očisti«, postavi vrednote v prvi plan, ali se bo življenje nadaljevalo v slogu »človek človeku volk«?

Če se spomnite, se je že v prvem valu očistilo okolje. Glede človeka si raje mislim, da mu je lastno še kaj drugega kot to, kar omenjate. Konec koncev ravno ljudje v moje življenje prinašajo smisel. Imam srečo, da v življenju srečujem ogromno čudovitih, zanimivih ljudi, neprimerno več kot takšnih, zaradi katerih bi lahko bil razočaran. To ne pomeni, da si zatiskam oči pred vsem, kar se v svetu dogaja, ali pred tem, česar je človek sposoben. A če lahko izbiram, se odločam za to, da zaupam v človeka.

» Konec koncev ravno ljudje v moje življenje prinašajo smisel.«

Torej ste srečen človek?

Bolj kot iskanje sreče se mi zdi pomembno ustvarjanje smisla ali smislov, če želite.

Bo pandemija spremenila vaše delo?

Pandemija je v nekem pogledu že spremenila moje delo. A v ničemer bistvenem. Odprla je nove možnosti in to je njena dobra stran.

Ko nastaja intervju, ste z družino na Norveškem. Kaj delate za tamkajšnje Narodno gledališče?

Ustvarjamo predstavo s precej veliko zasedbo več kot tridesetih igralcev po dveh igrah norveškega nobelovca Bjørnsterna Bjørnssona, ki sem ju adaptiral. Gre za izredno bogato zgodbo, ki je hkrati družinska saga, kriminalna drama in politični triler, govora je o borbi za delavske pravice, o terorističnem napadu, o analizi kapitalizma, pa tudi o čudežih in še o marsičem.

Še ena vedno aktualna zgodba. Kaj mora imeti literarno, dramsko delo, da nagovarja po desetletjih, stoletjih?

Če govori o človeku na pronicljiv način, bo ljudi nagovarjalo tudi čez stoletja in tisočletja. Tako je z velikimi deli iz preteklosti.

Bodo Norvežani predstavo gledali v živo ali prek spleta?

V vsakem primeru v živo, tudi če bi šlo za prenos po spletu. A zaenkrat je v načrtu, da bo publika, kot je to običajno, v gledališču.

Ko se boste marca vrnili na Krušče, boste najprej ...

Najprej se bom malo sprehodil naokrog med hišami, to rad počnem. Če mi bosta mala dva pustila. Mogoče pa se bomo vsi skupaj sprehodili. In šli pozdravit naše sosede, ki jih pogrešamo.

Tomí Janežič je tudi profesor na AGRFT, predava tudi v tujini. (© Tone Stojko)

Stran ureja: **Maruša Opeka**

Uspešno obvladovanje epidemije

Objavljamo sporočilo poveljnika Regijskega štaba Civilne zaščite za Notranjsko **Sandija Curka**, ki je pohvalil delo Občine Cerknica pri obvladovanju okužb z virusom covid-19 ter občanke in občane pozval k nadaljnjemu spoštovanju ukrepov Vlade RS, za katero ocenjuje, da se uspešno spopada z epidemijo.

»Svet še vedno ogroža virus covid-19. Priznati moramo, da se je Vlada RS po svojih močeh uspešno spopadla z epidemijo in hitro ukrepala. Ključno vlogo pri obvladovanju so odigrali tudi župani in občinski štabi civilnih zaščit. Za območje primorsko-notranjske regije, ki ga pokriva Regijski štab Civilne zaščite za Notranjsko, ugotavljam, da župani in občinski štabi veliko energije vlagajo v pripravo aktivnosti za obvladovanje virusa covid-19. Ocenjujem, da je Občina Cerknica na področju omejevanja virusa ena od vodilnih občin tako na regijski kot državni ravni, kar je rezultat zgledega sodelovanja različnih služb, zavodov, organizacij in drugih ustanov. O tem priča tudi hitro obvladovanje razmer ob vdoru virusa v DEOS, Center starejših Cerknica in nekatera druga javna okolja. Na tem mestu gre velika pohvala županu občine Cerknica **Marku Ruperju** in poveljniku Občinskega štaba Civilne zaščite Cerknica **Matjažu Knapu**. V občini Cerknica so se okužbe na začetku epidemije prenašale prek zaposlenih, ki so se na delo vozili iz drugih regij. Hitro ukrepanje župana in poveljnika je evidentno pripomoglo k omejitvi okužb. Pozdravljam tudi naša skupna prizadevanja za izvedbo hitrega testiranja, poleg Cerknice je potekalo tudi na Rakeku in v Begunjah pri Cerknici, seveda s pomočjo državne mobilne ekipe. Rezultat dobrega sodelovanja sta tudi vrnitev otrok v vrtnice in vrnitev učencev prve triade v osnovne šole. Pričakujemo, da se bo z upoštevanjem priporočil sproščanje ukrepov nadaljevalo. Pa vendar – virus je med nami. Ves trud, ki ga vlagajo Vlada RS ter pristojne regijske in občinske službe, ne bo zadostoval, če se ne bomo tudi naprej držali že znanih priporočil, kot so nošenje mask, razkuževanje, vzdrževanje razdalje, higiena, in če ne bomo aktivno pristopili k omejevanju okužb s hitrimi testi ter sprejeli cepljenja. Občanke in občane še enkrat prosim za premisleke o vseh ukrepih Vlade RS in njihovem spoštovanju ter tudi o cepljenju. Zavedati se je treba, da bodo novi sevi, ki nam grozijo, od nas zahtevali še zavestnejši in doslednejši pristop, saj se po ocenah stroke hitreje širijo. Ne glede na to sem prepričan, da lahko prebivalci regije z odnosom, ki smo ga izkazali v času epidemije, ustavimo nadaljnje širjenje virusa in tudi novih sevov ter se postopoma vrnemo v življenje, ki smo ga poznali.«

 Ljubo Vukelič

Novi prostori za glasbeno šolo

 Maruša Opeka Ljubo Vukelič

Enota glasbene šole na Rakeku je do nedavnega gostovala v učilnicah osnovne šole. 18. januarja je župan **Marko Ruper** ravnatelju Glasbene šole Frana Gerbiča Cerknica **Milivoju Matkoviču** predal nove prostore, ki se nahajajo v poslopiju nove športne dvorane na Rakeku. Občina Cerknica je rešitev prostorskih težav našla v prostem delu, v prvem nadstropju, in uredila štiri kabinete in sanitarije. »Kabinete so svetli, povsem novi in bodo zagotovo zadostili potrebam učiteljev in učencev,« je poudaril župan in pri tem dodal, da je z vidika varnosti in organizacije velika prednost, da otrokom v glasbeno šolo ni treba hoditi na drugo lokacijo. Tudi ravnatelj se je strinjal, da je rakovška enota glasbene šole dobila zglede prostore, v katerih bo pouk lahko nemoteno potekal. V eni od učilnic bo mogoče organizirati tudi manjše koncerte, za večje pa je glasbeni šoli seveda na voljo tudi športna dvorana. ■

Dočakali cepivo

 Biserka L. Nelec Šejla Gazibara

V DEOS, Centru starejših Cerknica smo 27. decembra 2020 kot prvi v občini Cerknica dočakali cepivo proti virusu covid-19. S prvim odmerkom Pfizerjevega cepiva so bili cepljeni stanovalci in zdravstveni delavci. Za cepljenje se je odločilo 56 stanovalcev in 14 zaposlenih, ki virusa covid-19 še niso preboleli. V cepljenje so privolili s pisnim soglasjem. Vse cepljene stanovalce je na dan cepljenja pregledala domska zdravnica **Darinka Klančar**. Cepljenje je potekalo ob njeni stalni prisotnosti. Vsi stanovalci in zaposleni so cepljenje prestali brez težav. 20. januarja smo ga ponovno izvedli, in sicer z drugim odmerkom. Nekaj novih stanovalcev in zaposlene, ki so se za cepljenje odločili naknadno, smo cepili še s prvim odmerkom. Cepivo naj bi imunost zagotavljalo vsaj osem mesecev. Tisti, ki so virus covid-19 že preboleli, niso bili cepljeni, saj naj bi imunost držala vsaj od tri do šest mesecev. Po preteku obdobja bo cepivo na voljo tudi njim. ■

Vir: www.policija.si

Ne nasedajte lažnim akviziterjem

V zadnjem času smo bili policisti večkrat obveščeni o tujcih, ki na parkiriščih večjih trgovskih centrov in trgovin ali celo na domu »po ugodni ceni« prodajajo različne predmete, kot so noži, aparati, posoda, medicinski pripomočki ipd.

Prodajalci so pogosto zelo prijazni in prepričljivi, ljudje pa velikokrat nekritično sprejmejo vablivo ponudbo. Šele kasneje, ko posumijo, da so bili morda ogoljufani in so kupili »mačka v žaklju«, preverijo okoliščine posla. Za kupljene predmete se namreč pogosto izkaže, da so pokvarjeni in manjvredni, celo ukradeni.

Zadržanost do naključnih poslov in neznanih oseb

Storilci izkoriščajo predvsem nevednost in zaupljivost občanov, zato takšne nakupe odsvetujemo. Odsvetujemo tudi sklepanje pogodb za razne storitve in ponudbe – na primer za cenejšo dobavo električne energije, sklepanje ugodnejših zavarovalniških pogodb, razna varčevanja ...

Da bi zmanjšali možnost goljufije in se izognili tveganju, da postanete lastnik ničvrednih ali ukradenih predmetov, vam policisti svetujemo, da na ulici ali drugem javnem kraju nikdar ne sklepate kupčij z neznanimi osebami, saj tvegate, da boste drago plačali predmet, ki v resnici ni takšen, kakršen je bil predstavljen. Odsvetujemo tudi nakup predmetov po »ugodni ceni«, na primer nakupe mobilnih telefonov, fotoaparatom, sončnih očal, vžigalnikov, saj obstaja velika verjetnost, da so ukradeni, pokvarjeni, manjvredni. Od sumljivih oseb, ki se izdajajo za prodajalce, izvajalce, serviserje in podobno, je treba zahtevati identifikacijsko izkaznico, delovni nalog podjetja ali drug dokument, s katerim bodo lahko dokazale resničnost svojih navedb in storitev. Če obstaja dvom, je osebo priporočljivo tudi odsloviti. Če tudi to ne zaleže in oseba vztraja in je vsiljiva, lahko občani obvestite policijo, saj gre za vznemirjanje, ki lahko vključuje tudi elemente kršitve javnega reda in miru. Pred morebitnim

© Ljubo Vukelič

nakupom je ponudbo vendarle dobro preveriti pri podjetju oz. instituciji, ki naj bi jo ta oseba zastopala, in se posvetovati s svojci in prijatelji.

Drzne tatvine

Tudi za drzne tatvine iz stanovanj in stanovanjskih hiš velja, da jih storilci izvršujejo na zelo prefinjen in pretkan način, oškodovance pa zavedejo do te mere, da preteče kar nekaj časa, preden ugotovijo, da so bili okradeni.

Goljufi kradejo pod pretvezo, da so serviserji, električarji ali pa prodajalci različnih izdelkov. Občanom ponujajo različne izdelke, kot so mazila, zdravila, zdravstveni pripomočki, posoda. Na ta način žrtev zamotijo ali jo zwabijo z vhoda v hišo, njihovo nepozornost ali odsotnost pa nato izkoristijo sotorilci, ki med pogovorom stanovalca s »serviserjem« ali »prodajalcem« vstopijo v hišo, pregledajo notranjost in si prisvojijo denar ali vrednejše predmete (nakit, ure ...). Žrtve drznih tatvin so običajno starejše in onemogle osebe.

Policisti svetujemo, da imate nenapovedane »obiskovalce« ves čas pod nadzorom in jih brez potrebe ne vabite v prostore. Pomembno je upoštevati tudi samozaščitne ukrepe, kot so zapiranje in zaklepanje vrat, tudi če stopite samo za vogal, pospravljene vrednejše predmete in posebna previdnost ob stiku z nepoznanimi osebami, ki se izdajajo za delavce ali serviserje.

Avtor: Miha Jernejčič

Cerkniški »karanteval«

Pustno društvo Cerknica obstaja od leta 1975, ko so njegovi člani prvič razvili svoj prapor. Odtlej domačini in vse številčnejši obiskovalci uživamo v pustnih prireditvah, ki pa jih društvo letos zaradi epidemije koronavirusne bolezni odpoveduje.

V uradni izjavi je Pustno društvo Cerknica sporočilo: »Zaradi epidemije koronavirusne bolezni odpovedujemo vse javne prireditve. Letos tako ne bo otroške maškarade, žaganja babe, butalske televizije (TV Čohovo), karnevala in pustnega pogreba ter vseh drugih pustnih zabav.«

Karneval je odpadel že večkrat

Ni prvič, da bo veliki pustni karneval v Cerknici odpadel. To se je pravzaprav zgodilo že kar velikokrat: prvič leta 1980 zaradi smrti takratnega predsednika Tita in kasneje še v letih 1983, 1986, 1991, 1994, 1995 in 2004, in sicer zaradi slabega vremena. Kljub odpovedim pustovanje v Cerknici še vedno živi in kaže, da bo obstajalo še dolgo, je pa treba omeniti, da so se v vseh teh letih, ko je bil karneval odpovedan, odvijale vsaj druge prireditve, ki jih slabo vreme ni moglo odgnati: pustne zabave, zasedanje butalskega deželnega zbora oziroma TV Čohovo, otroška maškarada in pustni pogreb, ki ima še precej daljšo tradicijo kot sam karneval.

Pustovanje na daljavo

Letos bodo odpadle tudi te prireditve, vseeno pa bo Pustno društvo Cerknica skušalo spremeniti razpoloženje iz pustega v pustno, le sprememba formata bo potrebna. »Epidemija nas je letos prisilila k odpovedi javnih prireditev, a se bomo kljub temu potrudili, da pustno vzdušje pripeljemo na vaše domove,« pravi predsednik Pustnega društva Cerknica **Matjaž Knap**. »Če vse ostalo poteka na daljavo, bomo tudi pustovali na daljavo. Cerknica

Župan Butalski vas bo tokrat nagovoril na daljavo. (© Valter Leban)

bo vseeno pustno okrašena, za ljubitelje pustovanja pa bomo pripravili vsaj nekaj video vsebin, ki si jih boste lahko ogledali v pustnem tednu.«

» Župan Butalski pravi, da je pust vedno bil, pust je in pust bo.«

Epidemija Pustnega društva Cerknica ni zaustavila

Kljub odpovedi pustnih prireditev ima Pustno društvo Cerknica še vedno polne roke dela. »Čeprav javnih prireditev ne bo, je vseeno v polnem pogonu naša programska ekipa, ki skrbi za stike z mediji in pripravo vsebin, s katerimi bomo pustnim navdušencem vseeno skušali malo popestriti domače vzdušje,« pravi Matjaž Knap. »Če smo prejšnja leta bolj obremenjevali tehnično ekipo, ki je skrbela za to, da so bile figure pripravljene za karneval, pa

smo letos bolj obremenili programsko, ki vam pripravlja vsebine za pustovanje od doma. Na koncu se vse »zgliha«. Prav tako ves čas potekajo tudi dogovori in načrtovanja glede pustne hale, ki jo nameravamo v sodelovanju z Občino Cerknica preurediti v pustni muzej, tako da tudi tehnična ekipa ne počiva povsem. Načrt za prihodnost je, da pustnih figur ne bi uporabljali le na karnevalu, temveč bi si jih lahko obiskovalci ogledali tudi med letom. Res je, da vzdušje pri ogledu statičnih figur v pustni hiši ne bo moglo biti enako, kot je, ko jih vidimo v akciji na karnevalu, vseeno pa lahko ponudimo vsaj malce vpogleda v to, kaj pust pomeni za Cerknico.«

Prizorov, kot so bili lanski, letos v Cerknici ne bo. (© Ljubo Vuketič)

Poziv: pustujte doma

Pust za Cerknjane niso le karneval, pogreb in druge pustne zabave, ampak ima tudi zasebno noto, ki lahko ostane nedotaknjena tudi v času epidemije. Tradicija izdelovanja mask doma bo namesto njihovega kupovanja v trgovini tudi letos gotovo ostala zakoreninjena med pustnimi navdušenci. Pustno društvo poziva, da občanke in občani na pust ne pozabijo in si maske izdelajo doma, se našemijo, poslikajo, fotografije pa jim nato pošljejo. Društvo bo med prejetimi izbralo najboljše. Pozivajo vas torej, da ostanete doma in si pustno vzdušje pripravite sami, in sicer v družinskem krogu. Pri tem vam bodo pomagali z video vsebinami in upajo, da se boste zabavali tudi na domačem »karantevalu«. »Pripravili bomo nekaj (bolj ali manj) zabavnih video vsebin, v četrtek bo predaja oblasti potekala na daljavo, v petek si boste TV Čohovo lahko ogledali na računalniških zaslonih, v soboto se doma namaškarajte z najmlajšimi, zavrtite glasbo in rajajte v družinskem krogu, v nedeljo bomo predvajali kar lanski karneval z letošnjimi komentarji, v ponedeljek si boste lahko ogledali dokumentarni filmček o cerkniški pustni garderobi skozi čas, v torek še enkrat pogledali TV Čohovo, lahko tudi kakšen starejši del, ki je bil uprizorjen v kulturnem domu, v sredo pa se bo pust od nas poslovil. V banjo si boste lahko nalili mrzlo vodo in se vrgli vanjo, da bi podoživeli vzdušje nekaterih pogumnežev ob tem dogodku,« pravijo v društvu.

Prireditve v manjšem obsegu

Pa bi bilo prireditve vseeno mogoče organizirati v manjšem krogu, torej v omejenem obsegu in ob upoštevanju ukrepov, da le ne bi vse skupaj odpadlo? »Člani organizacijskega odbora smo na sestanku sklenili, da bi bilo kakršnokoli organiziranje prireditev v tem času neodgovorno – četudi bi bili zmožni organizacijsko zagotoviti upoštevanje vseh ukrepov (razkuževanje, medsebojna razdalja, maske) oziroma bi organizirali posamezne ogleda, razstave na prostem, bi težko zagotovili, da se ne bi ljudje na dogodku vseeno zbrali v večji skupini. Tega nečemo spodbujati, zato smo se raje odločili, da pozovemo ljudi, naj ostanejo doma in pust »negujejo« v družinskem krogu,« pravi Knap. Pustno društvo bo za boljše vzdušje pripravilo nekaj vsebin, čeprav se zavedajo, da to ni enako vsakoletnemu pustnemu vzdušju, ki sicer prevzame Cerknico.

Izpad prihodkov zaradi okrnjenega turizma

Seveda pri pustovanju ne gre le za Pustno društvo in pustno vzdušje,

Butalci so odgovorni in opozarjajo na nujnost upoštevanja ukrepov. (© Ljubo Vukelič)

gre za največjo prireditev v občini, ki v Cerknico vsako leto privabi na deset tisoče obiskovalcev. Kaj odpoved pustnih prireditev pomeni za Cerknico, smo povprašali vodjo Enote za turizem Notranjskega regijskega parka **Urško Ogrinc**:

»Najprej bi izrazila podporo in pohvalo Pustnemu društvu Cerknica za dobro prilagajanje nastali situaciji, saj se del programa seli v spletno okolje, tako da bodo vseeno skušali tudi letos poskrbeti za pustno vzdušje in prav je tako. Z vidika odpovedi samih prireditev pa to vsekakor pomeni, da bomo ostali brez največjega dogodka za obiskovalce v Cerknici, ki

ga v enoti za turizem obravnavamo tudi kot dogodek, ki predstavlja uvod v turistično sezono in ga skušamo primerno izkoristiti za promocijo vse ostale ponudbe v občini. Vsekakor je tu najbolj problematičen izpad prihodkov za društvo in gostinske ponudnike, ki se že ves čas epidemije zaradi prepovedi obratovanja soočajo s hudimi finančnimi težavami. Želim si, da bo naslednje preganjanje zime že lahko izvedeno v boljših pogojih in da bomo lahko uspešno sodelovali in pomagali pri promociji teh ključnih prireditev še naprej.«

Saj smo na maske že navajeni

Župan Butalski si je že od nekdaj želel, da bi maske nosili kar celo leto, zato vas opozarja, da pazite, kaj si želite – ni nujno, da bo vaša uresničena želja tako dobra, kot ste si zamislili. Hkrati vam polaga na dušo, da ne pozabite – pust je vedno bil, pust je in pust bo. Tako piše na koledarju in, kar je najpomembnejše, tako piše tudi v naših pustnih srcih. Pustni teden se začne v četrtek, 11. februarja, in konča v sredo, 17. februarja. Na maske smo pa tako ali tako že navajeni.

» Pustni teden se začne v četrtek, 11. februarja, in konča v sredo, 17. februarja.«

Pazite, kaj si želite, lahko se uresniči. (© arhiv Pustnega društva Cerknica)

Podjetja uspešno kljubujejo razmeram

Na začetku pandemije novega koronavirusa si nihče od gospodarstvenikov ni predstavljal razsežnosti njegovih posledic in z njimi povezanega novega načina življenja in dela. Pandemija je vplivala na vsa področja in ni gospodarske panoge, ki ne bi čutila posledic. Slovenski bruto družbeni proizvod je lansko leto upadel za 7,5 odstotka, letos pa naj bi porasel za 3,4 odstotka.

Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD) v svoji najnovejši napovedi ocenjuje, da je vpliv učinkov pandemije na gospodarsko dejavnost mogoče pričakovati še vsaj do konca prvega polletja leta 2021. Zadnje omejitve so spet prizadele dele gospodarstva, še posebej storitveni sektor, zato se je gospodarska dejavnost vnovič upočasnila, predvideno nadaljevanje občasnih večjih izbruhov okužb pa naj bi zaviralo tudi okrevanje gospodarstva v prihajajočih mesecih.

OECD izpostavlja velike negotovosti in napoveduje, da bodo v drugi polovici leta 2021 in leta 2022 gospodarstvo poganjale predvsem naložbe in izvoz, in sicer zahvaljujoč večjemu povpraševanju naših glavnih trgovinskih partneric, pozitivne učinke na gospodarstvo pa naj bi imela izboljšanje epidemiološke situacije in povečanje zaupanja posameznikov zaradi cepljenja. Svoje naj bi prispevali tudi spodbujevalni ukrepi Evropske unije.

Gospodarstvo se mora hitro prilagoditi

Situacija je povzročila tudi potrebo po hitrih odločitvah, prilagoditvah, novih načinih dela in v veliki meri tudi po digitalizaciji. »Res je, podjetniki so se tudi v naši regiji srečali z ovirami, ki jih je prednje postavila razglašena pandemija,« se strinja **Silva Šivec**, strokovna sodelavka Območne obrtne zbornice Cerknica. Pri tem doda, da v regiji niso zaznali povečanega zapiranja dejavnosti zaradi pandemije. Sicer ocenjuje, da je bila finančna podpora na osnovi državnega protikoronskega zakona velik plus. »Določene dejavnosti so zagotovo bolj prizadete kot druge, vendar so se vsaj nekateri podjetniki dobro prilagodili,« nadaljuje. Kot dobrodošle pomoči ocenjuje temeljni dohodek, možnost, da so zaposleni na čakanju, in povračilo fiksnih stroškov.

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS) je sicer imela precej pripomb na osmi protikoronski paket. Številni predlogi OZS v tako imenovanem PKP8 niso bili upoštevani. Med ključnimi predlogi OZS so bili poleg podaljšanja ukrepa čakanja na delo in povračila bruto plače za delavce na čakanju še povračilo za izpad prometa, podaljšanje roka za izplačilo regresa, razširitev lestvice za kritje fiksnih stroškov itd. OZS bo te ukrepe predlagala tudi za PKP9, ki ga je vlada že napovedala.

Gregor Kogej, direktor podjetja Castel Computers iz Cerknice, potrjuje, da je bilo res ključno, da so se podjetja kar se da hitro prilagodila novonastali situaciji. Pandemija

Gregor Kogej je potrdil, da je večje povpraševanje vplivalo tudi na rast cen na trgu računalniške opreme. (© Ljubo Vukelič)

je po mnenju Kogej vplivala predvsem na dve področji, pri čemer je bilo »najprej treba hitro zagotoviti vso opremo za šolanje in delo od doma«. Kot pove Kogej, je predvsem povpraševanje po prenosnikih, kamerah in tiskalnikih naraslo do stopnje, da mu proizvajalci še danes ne zmorejo v celoti zadostiti in vsem zainteresiranim zagotoviti opremo, predvsem tisto, ki je cenovno sprejemljiva za domačo rabo. Dejstvo je namreč, da je povpraševanje večje od ponudbe, kar se odraža tudi na cenah na trgu. »Drugo področje so podjetja, ki so vzpostavila možnost dela od doma,« pojasni Kogej.

» Za preživetje podjetij sta ključni inovativnost in neprestana pripravljenost na spremembe.«

»Delo od doma je z vidika varovanja zdravja in preprečevanja širjenja bolezni zelo dobrodošlo, vendar pa smo v času pandemije zaznali povečanje števila varnostnih incidentov na področju informacijskih tehnologij,« pojasni Kogej. »Tukaj gre predvsem za spletne prevare, vdore v sisteme, krajo identitete itd.« Zato je potrebna še posebna pozornost pri zagotavljanju varnosti samih sistemov

in izobraževanje uporabnikov o varni rabi interneta, s čimer se intenzivneje ukvarjajo v zadnjem času in skrbijo, da uporabniki in podjetja ostajajo na varni strani.

Za mnoge je delo na daljavo popolna novost in se ne zavedajo vseh pasti in nevarnosti, ki jih nepridipravi s pridom izkoriščajo.

Kljub kronakrizi delali dobro

Podjetja vsako leto sproti načrtujejo rast prodaje. Direktor podjetja Eurobox iz Podskrajnika **Damjan Krajc** pravi, da so minulo leto načrtovali kar 13-odstotno rast prodaje.

»To se nam seveda zaradi vsem dobro znanih epidemioloških problemov ni uresničilo,« pojasni Krajc. Minulo leto so tako končali s približno tri odstotke nižjim prometom kot leto prej. Krajc še pojasni, da so med prvim zaprtjem leta 2020 imeli večji upad, vendar se je od septembra do decembra situacija zelo izboljšala. V tem času so uspeli pokriti celo izpad prodaje z začetka leta 2020. »Prva polovica minulega leta res ni bila optimistična, odpustiti smo morali 15 ljudi oziroma delavcem nismo podaljšali pogodb za določen čas. Se je pa trend v drugi polovici leta obrnil v pozitivno smer in smo zaposlili kar 17 novih ljudi.« V podjetju Eurobox imajo kljub epidemiji trenutno zaposlenih več ljudi kot v enakem obdobju lani. »Lansko leto je prineslo res ogromno izzivov, že to, da smo razporedili delavce, je bilo izredno težko, saj so bile šole in vrtci zaprti,« se spominja Krajc. Razporejanje dela je oteževalo tudi dejstvo, da vsi zaposleni niso mogli koristiti možnosti nujnega varstva v vrtcih. Pogoji so se razlikovali od regije do regije. »Ampak za to, da se je naše poslovno leto obrnilo v pozitivno smer, gre v veliki meri zahvala našim zaposlenim,« ponosno pove Krajc in pri tem poudari, da je velika večina njihovih zaposlenih lahko delala nemoteno, varstvo otrok pa so si izmenjevali s partnerjem. Še največji izziv predstavlja karantena. »V podjetju ni bilo veliko okuženih oziroma bolnih in smo to reševali sproti,« dodaja Krajc.

Pozitivno zgodbo je minulo leto pisalo tudi podjetje Pobles iz Podskrajnika. »Planirali smo od pet- do desetodstotno rast – brez večjih tveganj ali dodatnih investicij,« pojasni **Primož Petrič**, direktor podjetja. »Na koncu smo rezultat presegli, na kar smo izjemno ponosni.«

Petrič ugotavlja, da pohištvena industrija v segmentu izdelave po naročilu ni utrpela hujših posledic pandemije in s tem gospodarske krize.

»Padca naročil ne zaznavamo, kvečjemu obratno – povpraševanje se je okrepilo. Verjetno je k temu pripomoglo dejstvo, da proizvajamo vrhunsko pohištvo in ponujamo celovite storitve – od projektiranja do izvedbe. Zaznali smo trend vračanj naših starih naročnikov izpred 15 let. Mogoče

Damjan Krajc je potrdil, da se je trend v drugi polovici leta 2020 obrnil v pozitivno smer. (© Ljubo Vukelič)

je kriza in posledično več časa, preživetega doma, nekatere vzpodbudila k prenovi in želji, da osvežijo svoje bivalne prostore,« pravi Petrič.

Tako kot Krajc je tudi Petrič ponosen na zaposlene. »Vsi naši zaposleni ravnajo zelo odgovorno, v podjetju smo poskrbeli za zaščitna sredstva in tistim, ki jim narava dela to dopušča, omogočili delo od doma.« Trenutno ima podjetje Pobles

20 zaposlenih. »Kot sem že omenil, se nas kriza ni dotaknila in odpuščali nismo, zaposlovali pa tudi ne,« pojasni direktor. Primož Petrič se zaveda, da je situacija v bližnji prihodnosti še vedno zelo negotova, pa vendar v prihodnost gledajo z optimizmom – tudi zaradi cepiva, ki je že na razpolago.

» Pandemija v regiji ni povzročila povečanega onemogočanja dejavnosti.«

Inovativnost je ključ do uspeha

Oba naša sogovornika se strinjata, da sta ključni inovativnost in neprestana pripravljenost na spremembe. V podjetju Eurobox po besedah Damjana Krajca že leta sledijo zahtevam in potrebam trga: »Trenutno je izrazit porast embalaže v segmentu e-commerce.« Njihova panoga zahteva, da tedensko razvijajo nove inovativne produkte. Krajcu pritrudi tudi Primož Petrič, ki pravi, da vsak njihov naročnik od njih zahteva inovativnost in hitro prilagajanje: »Vsak si želi nekaj novega in posebnega«. Doda še, da niso podjetje, ki bi razvijalo en produkt in ga masovno prodajalo. »V naši panogi sta projektiranje in izdelava dovršenega interierja razvoj in v letu 2020 smo opremili kar nekaj izjemnih hiš – tudi na Notranjskem,« zaključuje Petrič.

O stanju podjetij v naši regiji smo povprašali tudi nekaj računovodskih servisov, ki so si bili enotni, da upada strank in zapiranja podjetij ne opažajo. Mnogi naj bi nove stranke morali celo zavrniti. Zaposleni in lastniki računovodskih servisov delajo veliko več – zakoni se namreč spreminjajo iz meseca v mesec in iz tedna v teden. Spodbudno je, da se podjetja v občini Cerknica zoperstavljajo zaostrenim razmeram in ne samo to – nekatera so poskrbela tudi za preboj.

Primož Petrič je povedal, da so plan presegli tudi v njihovem podjetju. (© osebni arhiv)

Start-tourism-up

✉ www.inkubator-postojna.si 📍 Ljubo Vukelič

Podjetniški inkubator Perspektiva Postojna je 13. januarja v sodelovanju z Visit Postojna, SPOT točko primorsko-notranjske regije in RDO Postojnska jama – Zeleni kras objavil dokument z naslovom Poziv za vključitev v podjetniško šolo Start-tourism-up.

Program, v katerem bodo udeleženci pridobili ključna teoretična in praktična znanja s področja podjetništva, je namenjen pripravi in izvedbi podpornih storitev pri zagonu, razvoju in rasti inovativnih podjetij na področju turizma in z njim povezanimi dejavnostmi.

Prijava za vključitev v program je možna do 10. februarja, in sicer do 15.00. Več informacij lahko najdete na spletni strani www.inkubator-postojna.si. ■

Naša perspektiva 2021

✉ www.inkubator-postojna.si 📍 Ljubo Vukelič

Naša perspektiva 2021 je brezplačna podjetniška šola, ki jo Podjetniški inkubator Perspektiva Postojna izvaja v sodelovanju z Občino Postojna in bo potekala v obliki e-izobraževanj in trimesečnega mentorskega programa. Šola je namenjena inovativnim potencialnim podjetnikom in podjetnikom začetnikom s perspektivnimi podjetniškimi idejami, ki si želijo podpore pri razvoju učinkovitega poslovnega modela za lažji zagon podjetij. V okviru programa bodo udeleženci pridobili podporo izkušenih mentorjev pri razvoju svoje podjetniške ideje, aktualna podjetniška znanja, oblikovan poslovni načrt za uspešno realizacijo podjetniške ideje in mreženje ter nova poznanstva. Letošnji nagradni sklad za najboljše podjetniške ideje znaša kar 15.000 evrov. Prijava v program je mogoča do 22. februarja. ■

Nova podoba, nova tehnologija.
Popolnoma novi i20.

Novosti so gonilo napredka, včasih pa nastopi trenutek, ko je potrebno redefinirati tudi najosnovnejše stvari in jih zasnovati na novo. Zato pozabite na vse, kar ste do zdaj vedeli o avtomobilih in se prepustite novi obliki in novim tehnologijam popolnoma novega Hyundai i20. Ta vam poleg nove podobe in udobja prinaša široko paleto inovativnih varnostnih funkcij ter najboljših funkcij povezanosti v svojem razredu. Opremljen z vrhunsko pametno tehnologijo in izjemnimi voznimi lastnostmi vam zagotavlja, da se boste v njem počutili kar najbolje.

Povprečna poraba goriva: 4,1 – 6,1 l/100 km, emisije CO₂: 94 – 126 g/km. Emisije onesnaževali zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čemurni povšarnim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Kupci ste avtomobilski blagovni znamki Hyundai podali priznanje BestBuy Award MILLENIALS – najboljšo razmerje med ceno in kakovostjo na slovenskem trgu. Vir: <http://www.bestbuyaward.org/slovenia-619XW55>. Izdajatelj si pridržuje pravico do tiskarskih napak. Slike so simbolične. Več informacij je na voljo pri pooblaščenih prodajalcih vozil Hyundai. Pogoji garancije in podatki o specifični porabi goriva in emisijah CO₂ so na voljo na www.hyundai.si.

Avtohiša Zalar d.o.o., Male Lašče 105, 1315 Velike Lašče,

01 7881 999, 031 331 919 www.avtohisazalar.si, prodaja@avtohisazalar.si, FB, Instagram, Twiter

KNJIGA O KRAJIH IN LJUDEH OBČINE CERKNICA

Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz

*Zbornik člankov o krajih in ljudeh občine Cerknica, objavljenih
v občinskem glasilu Slivniški pogledi v letih 2014–2020.*

Cena: 25 €. Naročila in prevzem: v Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica
po predhodnem dogovoru (01 709 10 78 ali info@kjuc.si)

Kraji: Cerknica, Beč, Bečaje, Begunje pri Cerknici, Bezuljak, Bločice, Bloška Polica, Brezje, Cajnarje, Čohovo, Dobec, Dolenja vas, Dolenje Jezero, Dolenje in Gorenje Otave, Gora, Gorenje Jezero, Goričice, Gošič, Grahovo, Hribljane, Hruškarje, Ivanje selo, Jeršiče, Korošče, Koščake, Kožljek, Kranjče, Kremenca, Krušče, Kržišče, Laze pri Gorenjem Jezeru, Lešnjake, Lipsenj, Mahneti, Martinjak, Milava, Osredek, Otok, Otonica, Pikovnik, Pirmane, Podskrajnik, Podslivnica, Ponikve, Rakek, Rakov Škocjan, Ravne, Reparje, Rudolfovo, Selšček, Slivice, Slugovo, Stražišče, Sveti Vid, Ščurkovo, Štrukljeva vas, Tavžlje, Topol pri Begunjah, Unec, Zahrib, Zala, Zelše, Zibovnik, Žerovnica, Župeno /
Intervjuji: Miroslav Bavdek, Volbenk Demšar, Marija Devinar, Miro Jenček, Alojz Troha, Janez Koščak, France Kotnik, Miroslav Lekšan, Anton Lunka, Jožef Martinčič, Alojz Matičič, Iva Mulec, Tončka Neškudla, Vinko Otoničar, Franc Perko, Viktor Ponikvar, Vladimir Premrov, Mara Turk, Vladimir Urbanc, Jože Žnidaršič starejši

15 let od vpisa med ramsarska območja

19. januarja 2006 so Cerknško jezero vključili med mokrišča mednarodnega pomena, tj. med ramsarska mokrišča. Naše presihajoče jezero se je tako znašlo v izjemno prestižni družbi, kamor spada le pol odstotka vse Zemljine površine. Na seznam ramsarskih območij se uvrstijo mokrišča (tu gre za preplet vodnih in kopenskih ekosistemov), katerih pomen za naravo in naravne procese ter ljudi presega državne okvire. Konvencija je bila podpisana februarja 1971 v iranskem mestu Ramsar. Predstavlja medvladni sporazum, ki zagotavlja mednarodno sodelovanje pri ohranjanju mokrišč, njihovih funkcij in biotske raznovrstnosti. Ramsarska konvencija danes vključuje 171 držav, Slovenija pa je s Cerknškim jezerom, Križno jamo in Rakovim Škocjanom v njej vpisana na 160. mesto.

Pred 15 leti je slovesnost ob tem velikem dogodku potekala v cerknški knjižnici, in sicer skupaj z odprtjem fotografske razstave **Valentina Scheina**, takratnega direktorja Notranjskega regijskega parka (NRP), z naslovom Skrite podobe Notranjskega regijskega parka. Na prireditve sta prišla tudi tedanji okolijski minister **Janez Podobnik** in tedanji cerknški župan **Miroslav Levar**. Ramsarsko listino s sveže vpisanim Cerknškim jezerom je na dogodek prinesel **Tobias Salathe**, tedanji koordinator Ramsarske konvencije za Evropo.

www.cerknica.si @arhiv NRP

Tekaška proga Srebrno jezero

Člani Smučarskega kluba (SK) Cerknica so pripravili kilometer dolgo tekaško progo v novem tekaško-biatlonskem centru v Cerknici. Proga, poimenovana Srebrno jezero, je namenjena vsem ljubiteljem teka na smučeh, za vse organizirane dejavnosti na območju centra pa je treba predhodno dobiti soglasje upravljavca – SK Cerknica. V februarju je obratovalni čas od 10.00 do 19.00, je pa odvisen tudi od poteka treningov registriranih športnikov in vremenskih razmer. Proga je osvetljena, tako da omogoča tudi večerni tek. Obiskovalci lahko brezplačno parkirajo pri Varstveno-delovnem centru Cerknica in se do proge podajo mimo stavbe DEOS, tj. mimo Centra starejših Cerknica. Obiskovalci uporabljajo tekaško progo na lastno odgovornost, prav tako pa so dolžni upoštevati navodila in priporočila o varnostni razdalji ter ostale ukrepe Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ), in sicer z namenom preprečevanja okužb z virusom covid-19. Tekaaško-biatlonski center je pod videonadzorom.

www.cerknica.si @Ljubo Vukelič

Kmečka abeceda

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti (JSKD), Območna izpostava Cerknica, in Kulturno društvo Notranjska sta v decembru 2020 izdala slikanico **dr. Marije Makarovič** z naslovom Kmečka abeceda, ki jo je ilustriral **Božidar Stman**. V tem koronskem letu je raziskovalka, etnologinja in zgodovinarica dr. Marija Makarovič skromno obeležila svoj 90. rojstni dan. Kot je poudarila vodja cerknške območne izpostave JSKD **Jožica Mlinar**, se ji s slikanico zahvaljujejo za dolgoletno plodno sodelovanje. Knjiga bo naprodaj od 8. februarja.

JSKD, Območna izpostava Cerknica

Praznovali visoke jubileje

Rdeči križ posebno pozornost namenja starejšim. Ob visokih jubilejih jih namreč prostovoljci Rdečega križa presenetijo z obiskom, majhno pozornostjo in lepimi željami. V januarju so 90. rojstni dan praznovali **Božidar Rajčevič** in **Majda Bajt** z Rakeka, **Ivana Kržič** iz Begunj pri Cerknici, **Frančiška Perušek** od Bečajev, **Pavla Marija Kranjc** iz Cerknice ter **Ivanka Udovič** iz Slivic. Čestitke!

»Ljudje smo običajno pozornejši na posebna okolja, na primer na džunglje, puščave in oceane, zato je podatek, da najhitreje upada biotska raznovrstnost sladkovodnih ekosistemov, za marsikoga verjetno presenetljiv.« je dejal **Leon Kebe** v intervjuju za RTV Slovenija.

www.rtvsllo.si @Ljubo Vukelič

Črne pike

Na žalost so v naši sredi tudi objestneži – nekdo se je z označevalnim količkom znesel nad fasado športne dvorane na Rakeku, uničil pa je tudi zunanjo žaluzijo. Glede na to, da je vandalizma čedalje več, občinska uprava že razmišlja, da bi vse občinske objekte opremila z videonadzorom.

Na družbenih omrežjih se pojavlja tudi vse več fotografij črnih odlagališč. Ob tej priložnosti vsem packom, ki svinjajo v naravnem okolju, sporočamo, da lahko odpadke brezplačno oddajo v zbirnem centru za odpadke na Komunalni Cerknica, in sicer ob torkih v poletnem času od 12.00 do 18.00, v zimskem od 11.00 do 17.00, ob sredah, četrkih in petkih od 8.00 do 15.00 ter ob sobotah od 8.00 do 12.00.

www.cerknica.si

Avtorica: Polona Otoničar Pajk

Alja Klemenc

26-letna Alja Klemenc iz Cerknice je zelo uspešna pianistka, dirigentka in študentka klavirja ter dirigiranja na zasebni univerzi Gustava Mahlerja v Celovcu. Kot pianistka in dirigentka je sodelovala že s številnimi znanimi mednarodnimi imeni.

Glasba je bila Alji položena že v zibelko. »Prihajam iz družine, kjer je glasba zelo cenjena in starša sta me že od nekdaj podpirala na tej smeri,« pove. Glasbeno izobraževanje je začela s petjem v otroškem in pozneje mladinskem pevskem zboru župnije Cerknica in z igranjem klavirja na glasbeni šoli Frana Gerbiča v Cerknici. Že kot najstnica je prevzela vodenje mladinskega pevskega zbora in orkestra v Župniji Cerknica. Pravi, da je takrat tudi dobila veselje do glasbenega poustvarjanja. »Skupno ustvarjanje z mladimi in motivacija, da skupaj pričaramo lepo petje in igranje med nedeljskimi mašami, sta mi dala pogum, da sem se odločila za nadaljnjo glasbeno pot. Naj ob tej priliki izrazim veliko hvaležnost pokojnemu župniku Jožetu Vidicu, ki me je ves ta čas podpiral in verjel vame,« svojo glasbeno pot opisuje mlada pianistka.

Po osnovni šoli je Alja šolanje nadaljevala v glasbeni smeri. Čeprav se na razplet dogodkov zdi to logično, pa Alja pravi, da je odločitev za nadaljevanje glasbene poti na Umetniški gimnaziji v Kopru, smer klavir, padla tako rekoč čez noč. V gimnazijskem času se je redno udeleževala tekmovanj, nastopov, snemanj, klavirskih poletnih šol in ob vsem tem spoznavala, da se v svetu glasbe počuti najbolje. Po maturi je začela s študijem klavirja na Koroškem deželnem konservatoriju v Celovcu: »Za študij v tujini sem se odločila zaradi

prof. Alexeia Kornienka, ki sem ga poznala že s klavirskih poletnih šol.« Ker pa je po duši avanturistka, uživa v tujih krajih, spoznava njihovo kulturo, jezik, je bila odločitev morda še malce lažja. A na začetku ni bilo enostavno, mi pove. »Z vztrajnostjo in delom počasi prideš do ciljev. Prvi dve leti študija sem se v celoti posvetila klavirju, nato sem začela še s študijem na pedagoški smeri. Po končani diplomii leta 2017 sem začela še s študijem dirigiranja,« nato nadaljuje.

Dirigiranje je Aljina velika ljubezen. »Na odru v vlogi dirigentke zelo uživam. Ko dirigiraš, moraš biti odprt in si upati pokazati to, kar čutiš, približati se moraš skladatelju in poustvariti njegove ideje, s preprostim izražanjem rok povezati celoten orkester. Včasih se mi zdi, kot da čaraš,« pravi Alja. A da je lahko začela študirati dirigiranje, je morala svoj talent dokazati: »Z dirigiranjem sem želela začeti že prej, vendar je bil profesor mnenja, da moram najprej imeti diplomu iz klavirja, pa še dokazati sem se morala, da imam talent za dirigiranje. Stopiti pred orkester je velik izziv, instrumentalisti v orkestru sprejmejo vodjo, ki pokaže znanje, jasnost in spoštovanje.«

Trenutno Alja nadaljuje študij dirigiranja in magisterij pedagoške smeri – klavir. Zdajšnje stanje je tudi Aljin študij

prestavilo na spletno izobraževanje. »Žal smo omejeni pri izvajanju programov, koncertov, delu z orkestrom, komornimi zasedbami, tako da ta čas izkoristim za učenje in pripravo novih programov,« pove. Kot asistentka pri dirigiranju je sodelovala v različnih projektih: leta 2019 je prevzela vodstvo in vodila vaje in priprave na koncert z mladinskim simfoničnim orkestrom Alpe Adria. Lani septembra je bila izbrana med več kot sto prijavljenimi na avdicijo mladih dirigentov pri Slovenski filharmoniji.

© osebni arhiv Alje Klemenc

Lani januarja, še pred korona razmerami, se je Alja vrnila s koncertne turneje po Kitajskem, udeležila se je mojstrskega tečaja dirigiranja v Dubrovniku, posnela nekaj klavirskih recitalov za RTV Slovenija in gostovala v oddaji Mladi virtuozii na programu Radio Slovenija Ars. Julija je imela koncert v hiši Gustva Mahlerja v Celovcu, kjer je igrala na originalnem klavirju skladatelja, in se odzvala povabilu županje mesta Celovec, da sodelovanje nadaljuje z novimi koncerti, ko bodo razmere to dopuščale. Vse svoje uspehe Alja opiše zelo skromno, kot bi to naredila tako mimogrede.

Alja meni, da so poleg »talenta« za uspeh in veselje v glasbi potrebni trda koža, delavnost, veliko vaje, vztrajnost in razmišljanje s svojo glavo in vera, da ti bo uspelo. »Znanje je treba stalno pridobivati bodisi z branjem strokovne literature bodisi z udeležbo na seminarjih in biti ves čas aktiven,« razkrije recept za uspeh.

Biti glasbenik je po Aljinem mnenju način življenja in osebnega izražanja: »Težko preživim dan brez poslušanja, igranja, poučevanja in razmišljanja o glasbi.« A kljub močni povezanosti z glasbo ima tudi druge konjičke: »V prostem času rada raziskujem nove kraje, grem na sprehod v naravo, igram tenis ali pa preberem dobro knjigo.«

Čajanka

☞ Katja Opeka

V DEOS, Centru starejših Cerknica, smo si dopoldneve v hladnih zimskim dneh krajšali na čajanki, ki smo jo poimenovali kar Čajanka izpod slivniškega hribočka. Pripravili smo različne vrste čajev, med gosti pa je bil najbolj zaželen zeliščni čaj. Stanovalka, gospa **Stanislava Dragolič**, je drugim stanovalcem pripovedovala stare pripovedke in z zgodbami popestrila dogajanje.

Topel čaj z medom in limono se je vsem zelo prilegel, še boljši pa je bil predvsem zaradi dobre družbe. Dopoldan je hitro minil, spletla pa so se tudi nova prijateljstva. Vsi z oddelka, kjer je potekala čajanka, so preboleli covid-19, zato je bilo veselje še večje. Stanovalci oddelka se počutijo dobro in se veselijo novih druženj in aktivnosti, ki nas čakajo v prihodnje po tej težki preizkušnji. ■

Spominska slovesnost pri Sveti Ani

☞ Damijana Škrjaj ☞ Mario Žnidaršič

13. januarja je pri Sveti Ani nad Ložem potekala spominska slovesnost, na kateri so se poklonili spominu na partizane 1. in 3. čete Notranjskega odreda, ki so jih na isti dan leta 1945 napadli domobranci 47. čete Rupnikovega bataljona. V napadu je življenje izgubilo 16 partizanov in domačin Janez Žnidaršič, 15 mladih borcev pa so zajeli in dva izmed njih kasneje ubili. Slovesnost vsako leto pripravi Krajevna organizacija Združenja borcev Loška dolina. Zbrane je poleg drugih nagovoril tudi dolgoletni predsednik **Ivan Plos**. Dogodka so se udeležili župan občine Loška dolina **Janez Komidar**, predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Cerknica **Drago Frlan** in podpredsednik **Miro Mlinar**. Slovesnost je potekala brez kulturnega programa in v skladu s priporočili Nacionalnega inštituta za javno zdravje. ■

ZAPOSLOTVENI OGLAS

V naš kolektiv sprejemamo nove okrepitve:

VILIČARIST

Nudimo zaposlitev za nedoločen čas, z enomesečno poskusno dobo.

Interesenti pošljite prošnjo na e-naslov: nadja.pozar@eurobox.si ali po običajni pošti.

d.o.o. Podskrajnik 33, SI-1380 Cerknica

DOBROTE IZ DOMAČEGA KRAVJEGA MLEKA

Kmetija MIHELČIČ

Domači sir, jogurt, skuta, maslo, kruh, rezanci, sirovi štruklji in še marsikaj.

NA CERKNIŠKI TRŽNICI
VSAKO SREDO MED 9.00 IN 12.00
TER VSAKO SOBOTO MED 8.00 IN 12.00.

VSAK DAN SVEŽE MLEKO IZ
MLEKOMATA NA TRŽNICI!

**DOSTAVA
OD PONEDELJKA DO PETKA
MED 10. IN 16. URO**

f [kmetija.mihelcic](https://www.facebook.com/kmetija.mihelcic)
031 632 543

KMETIJA MIHELČIČ, GRAHOVO 2B, 1384 GRAHOVO

Koledovanje malo drugače

☞ Silvestra Kotar 📷 osebni arhiv

Med številne navade, ki sodijo k božiču, prištevamo tudi koledovanje. Kot je zapisano v Slovenskem etimološkem slovarju, beseda »koleda« pomeni obiskovanje od hiše do hiše med božičem in tremi kralji, izposojeno pa je iz latinske besede »calendae«, kar pomeni prvi dan v mesecu. Koledniki tako od hiše do hiše nosijo dobre želje in veselje.

Članice Vokalne skupine Cluster smo v koronavirusnem času koledovanje preselile na splet. Projekt smo izvedle v dveh delih. Sprva smo prisostvovali pri dveh koledniških delavnicah, pri čemer smo eno organizirale same, pri drugi pa smo sodelovale kot gostje skupine Mavrica iz Postojne. Vsebina delavnic je bila etnološka dediščina koledovanja

na Slovenskem, ob tem pa smo vadile številne pesmi, primerne za ta čas. Nato je vsaka od pevk in gostujočih udeleženk spletnih delavnic predstavila koledniške izreke in napeve v krogu svojih družin. Tako smo med 22. in 25. decembrom 2020 s koledniškimi in božičnimi napevi v živo razveselile okoli 80 prebivalcev naše občine. Oblikovale smo tudi voščilnico – kolaž fotografij koledovanja, ki je prek socialnega omrežja Facebook dosegla več kot 1000 ljudi. V drugem delu projekta smo s pomočjo posnetkov sestavile videoposnetek, ki smo ga na naši Facebook strani in YouTubeovem kanalu premierno predstavile 30. decembra 2020. Tudi ta posnetek si je ogledalo okoli 1000 ljudi iz cele Slovenije in si ga je še vedno mogoče ogledati. ■

Učenje slovenščine za priseljence tudi na daljavo

☞ Sara Smaič 📷 Ljubo Vukelič

V Večgeneracijskem družinskem centru Cerknica že nekaj let pripravljamo srečanja, namenjena učenju slovenščine za občane, ki so se priselili v naše kraje iz drugih držav. Tečajji so bili zelo dobro sprejeti, zato smo oblikovali skupino začetne in skupino nadaljevalne slovenščine. Zaradi epidemiološke situacije smo srečanja oktobra preselili na splet. Pri oblikovanju posameznih učnih ur izhajamo iz izraženih potreb udeležencev, tako da se učimo raznovrstnih stvari: pri začetni slovenščini osnov jezika in tvorbe stavkov, pri nadaljevalni slovenščini pa učenje poteka skozi pogovor in različne primere rabe jezika. Nadaljevalni tečaj je zelo uporaben za priseljence, ki že nekaj časa živijo v Sloveniji in si želijo izboljšati nivo znanja slovenskega jezika. Srečanja potekajo vsak petek dopoldne. Skupina začetne slovenščine se srečuje od 10.00 do 11.00, nadaljevalna pa od 9.00 do 10.00. Na srečanjih se tudi družimo, zabavamo, spoznavamo različne kulture. Ker nam učenje na daljavo omogoča, da v skupine vključimo več posameznikov, vse zainteresirane vljudno vabimo, da se prijavijo. Dosegljivi smo na elektronskem naslovu vecgeneracijski.center.cerknica@gmail.com. Tečajji slovenščine so brezplačni. Udeležencem lahko pomagamo tudi pri namestitvi aplikacije, in sicer vsak dan od 8.00 do 16.00 v našem centru na Čabranski 9 v Cerknici. Ob koncu leta se z udeleženci tečajev odpravimo tudi na izlet: lani smo obiskali Ljubljano, predlani smo organizirali piknik, leto prej pa smo obiskali Križno jamo. ■

Evora pleše tudi med karanteno

☞ Tea Obrol 📷 arhiv PK Evora

Tako kot marsikatero društvo smo se bili tudi plesalke in plesalci Plesnega kluba (PK) Evora primorani iz dvorane preseliti na splet. Tokrat je bilo lažje, saj smo na podoben način delovali že v prvem valu epidemije, zato so se trenerji, otroci in starši zelo hitro prilagodili in navadili na nove okoliščine plesnega ustvarjanja. Prek različnih spletnih aplikacij že tri mesece pleše več kot 50 plesalk in plesalcev. Plešejo tako predšolski otroci kot plesalci t. i. pop mix plesa, hip hopa in plesalke zumbé. Na tak način se trudimo ohranjati plesno kondicijo, predvsem pa prijateljske odnose s soplesalci in učiteljicami. Naših treningov na spletu se poleg otrok in odraslih iz cerkniške občine udeležujejo tudi posamezniki iz občin Loška dolina in Bloke. Dane razmere so nas prisilile, da smo pri iskanju novih pristopov postali inovativnejši in ustvarjalnejši. Že v decembru smo se odločili, da namesto naše tradicionalne plesne predstave, ki jo pripravimo vsaj dvakrat letno, posnamemo božično voščilnico. Poslali smo jo vsem našim članom in podpornikom. Januarja se pod okriljem Plesne zveze Slovenije običajno začnejo odvijati pokalni turnirji v modernih tekmovalnih plesih, ki se jih redno udeležujejo tudi naši plesalci. Plesalci hip hopa in plesa, imenovanega street dance, so vsaj zaenkrat prikrajšani za tovrstne tekme, vendar vseeno zelo pridno trenirajo v upanju, da se bo vse kmalu postavilo na svoje mesto. ■

Avtorica: **Marija Hribar**

Obramba protiturškega tabora

Najpomembnejši deli taborskih utrdb na slovenskih tleh so bili obzidja in stolpi. Med obrambne sestavine protiturškega tabora sodijo tudi obrambni jarki, izlivnice, strelne line – pravokotne, kvadratne, ključaste – različnih oblik za različne vrste orožja. O takratni oborožitvi gradov, mest in trgov vemo relativno malo, prav tako ne vemo, kdaj je ognjeno orožje doseglo Cerknico.

Poleg Jurčkovega in Urbančevega tabora je po navedbah **Tineta Scheina** obstajal tudi »stolp pri Gerbiču – danes ne moremo rekonstruirati njegove oblike – saj ga Valvasor upodobi kot stolp kvadratne oblike, drugi avtorji z začetka 19. stoletja pa ga upodobijo kot polkrožni obrambni stolp. Med stolpom pri Gerbiču in polkrožnim stolpom nasproti nekdanjega mlina je bil še en manjši stolp pri Urhovi hiši, tudi oblika tega je problematična. Na Valvasorjevem bakrorezu ima obliko podaljšanega šesterokotnika oziroma obliko gotske cerkvene apsida, ker so mnogi pisci mislili, da je ta obrambni stolp ostanek nekdanje cerkve, ki so jo Turki požgali leta 1472. Toda ta obrambni stolp je stal že precej na pobočju samega hriba in ni apsida stare cerkve. Je pa res, če gledaš iz smeri Loškega, te današnja cerkvena apsida lahko nekoliko zavede.«

Orožje

V 15. stoletju je ročno ognjeno orožje postalo ključni del oborožitve pomembnejših gradov. Za obdobje okrog leta 1500 podatke prinašajo ilustrirani popisi orožja v habsburških dednih deželah, ki jih je po naročilu kralja Maksimilijana I. sestavil Bartolomej Freisleben; v popisih, ki so v osnovi zajeli zgolj deželnoknežje posesti, je navedeno tudi orožje na takratnih notranjskih gradovih. Cerknici najbližji Šteberk je imel 12 kavljastih pušk (težja puška z dolgo cevjo in opornim kavljem za streljanje z naslona, prvotno brez netilnega mehanizma), 500 krogel, 50 funtov smodnika (1 funt je približno 560 gramov), 1 sodček solitra in 1 sodček zmlatega žvepla. Sama Cerknica v dokumentu Cod.icon 222 ni navedena.

Ključasta strelnica v Jurčkovem taboru (© Ljubo Vukelič)

Prikaz streljanja s težko kavljasto puško (Cod.icon 222, fol. 25r, 72r)

Ključasta strelnica v Jurčkovem taboru

Cerkniški tabor ima ohranjenih več strelnih lin, najbolj izstopajoča je ključasta strelnica v Jurčkovem taboru. **Tomaž Lazar**, zaposlen v Narodnem muzeju Slovenije, strokovnjak za srednjeveško orožje, obrambne sisteme in vojskovanje tistega časa, je tako pojasnil: »Strelne line tega tipa se pojavijo s širjenjem ročnega ognjenega orožja. V našem prostoru se je ta tehnološki preskok odvijal sredi 15. stoletja. Do tega časa so za obrambo utrdb uporabljali predvsem samostrele, vendar jih je nato postopoma izpodrinila t. i. kavljasta puška. To je bilo precej primitivno orožje s kovinsko cevjo, malo pred ustjem opremljeno z oporno kljuko, v zadnjem delu pa nasajeno na preprosto leseno kopito. Kavljasta puška v 15. in začetku 16. stoletja navadno še ni imela netilnega mehanizma, zato

je moral strelec sprožiti smodniško polnjenje ročno, z razžarjenim železnim prižigalom ali počasi tlečo vžigalno vrstico. Z lažjo izvedbo kavljaste puške je lahko rokoval en sam strelec, toda posadke utrdb so pogosto uporabljale težjo varianto, ki je potrebovala dvočlansko posadko.

Ključasta strelna lina je očitno nastala kot poskus univerzalne rešitve, ki je dopuščala tako uporabo samostrela ali loka (skozi visoko navpično režo) kot kavljaste puške ali podobnega ognjenega orožja; v tem primeru je bilo mogoče cev potisniti skozi razširjeno okroglo odprtino na spodnjem delu lina.«

Tine Schein doda, da »Jurčkov tabor – razen ključaste strelnice in vhoda z dvžižnim mostom – nima drugih strelnih lin oziroma obrambnih elementov, zato ker celotnemu stolpu manjka zgornja obrambna etaža, ki ni ohranjena in je bila skozi stoletja podrt.«

Strelne line v Urbančevem taboru

Na zgornji obrambni etaži Urbančevega tabora je ohranjenih šest strelnih lin kvadratne oblike. V prvem nadstropju v smeri Jurčkovega tabora je lepo vidna zazidana strelna lina pravokotne oblike, ki je branila dostop do sedem metrov visokega obrambnega zidu med Jurčkovim in Urbančevim taborom.

Pravokotna strelna lina v polkrožnem taborskem stolpu

Edini ohranjeni polkrožen stolp v cerkniškem protiturškem taboru je za sedanjo Turšičevo hišo. O ohranjeni strelni lini pa je Tine Schein povedal: »V prvem nadstropju je ohranjena pravokotna lina, dolga približno 70 centimetrov in visoka nekaj več kot 20 centimetrov, notranjosti te line danes ne moremo rekonstruirati, je pa narejena tako za puško kot tudi za samostrel. Lina se proti notranjosti oži, potem se razširi, kar omogoča širši kot streljanja, pa tudi lažjo manipulacijo s samostrelom oziroma z ognjenim orožjem za obrambo samega protiturškega tabora. Ta polkrožni stolp je imel lesene pode v vsakem nadstropju, ki so bili visoki do dveh metrov in pol, kar je omogočalo komunikacijo med branilci stolpa in celotnega obzidja. Zakaj je ta stolp v vogalu? Predvsem zaradi obrambe obzidja med Jurčkovim taborom in stolpom nasproti Urhove hiše. Prav gotovo pa lahko pričakujemo na tem stolpu še dve strelni lini, ena obrnjena proti Urhu, druga pa proti Jurčkovemu taboru, ki sta branili direktni dostop do obzidja.«

Izlivnice na protiturškem obrambnem zidu (© Ljubo Vukelič)

Izlivnice na protiturškem obrambnem obzidju nad nekdanjim vhodom v protiturški tabor

Obrambne izlivnice na kamnitih konzolah so namenjene neposrednemu branjenju glavnega vhoda z dvžižnim mostom. Branilcu vhodnega dela so nudile popolno zaščito pred sovražnikovim obstreljevanjem in napadi na vhod. Na napadalce so skozi izlivnice metali kamenje, morda zlivali vrelo vodo; vse, kar je bilo pri roki in bi lahko odvrnilo in pokončalo napadalca, ter obvarovalo vhod v tabor. Tine Schein predvideva, da je bil pod »izlivnimi linami prvotni vhod z dvžižnim mostom in verjetno tudi obrambni jarek. Tri do danes ohranjene izlivnice so bile del glavne obrambe vhoda, ki je bil na mestu opečnatega prizidka današnjega stopnišnega dela iz leta 1911.«

Viri in literatura

Popisi orožja Maksimilijana I., Cod.icon 222.

Fister, Peter: Arhitektura slovenskih protiturških taborov, 1975.

Lazar, Tomaž: Oborožitev slovenskih dežel v začetku 16. stoletja: münchenski rokopis Cod.icon 222.V: Zgodovinski časopis, 2017, št. 1/2, str. 106–162.

Pravokotna strelna lina v polkrožnem stolpu (© Tine Schein)

Avtor: **Mitja Fajdiga**

Smučarija na Rakeku po drugi svetovni vojni

O smučariji na Rakeku mi je nekaj zanimivosti zaupal Srečo Rychly, sin gradbenika, ki so ga Jugoslovanske železnice leta 1954 poslale na Notranjsko, da bi nadziral gradbena dela pri elektrifikaciji železniške proge Postojna–Ljubljana. Za potrebe tega sestavka sem se oglasil pri njem doma, na obrobju Ljubljane, in potem še pri sotvorcu rakovške smučarije, novinarju Tonetu Urbasu. Zgodovinsko ozadje izgradnje smučarske skakalnice je osvetlil Rakovčan Braco Rajčević.

Srečo Rychly (rojen 1947) je na Rakeku preživel svoja osnovnošolska leta (1954–1963). Tam se je med drugim naučil tudi alpskega smučanja, skakati na smučeh in raziskovati kraško podzemlje (za slednje ga je navdušil prof. dr. France Habe).

Njegov oče Stanislav Rychly je imel fotoaparata in je zabeležil nekaj dragocenih utrinkov iz sinovega otroštva. Rychly mlajši je leta 2015 nekaj fotografij izročil Turističnemu društvu (TD) Rakek. Sam sem prisostvoval srečanju in v spomin se mi je vtisnila predvsem smučarska skakalnica nad Delami, saj nisem vedel za smučarske skoke na Rakeku. Skakalna naprava stoji še danes, a je obraščena in komaj prepoznavna. Manjša skakalnica pa je bila tudi v Dovcah.

Na Rakovško-Unškem polju so tudi tekli na smučeh, in sicer Danimir Mazi, Slavko Mesesnel, Tone Urbas in tudi širše znana smučarska tekača Cveto ter Janez Pavčič (iz unških Hribc), ki sta tedanjo Jugoslavijo zastopala na največjih tekmovanjih (tudi na olimpijskih igrah).

Tik ob železnici se je odvijalo alpsko smučanje. Na zemljevidu Rakeka z okolico je smučišče vrisano in označeno z rumeno barvo, kar velja tudi za skakalnici.

Prikaz smučišča in skakalnic na zemljevidu (© arhiv TD Rakek)

Velika skakalnica nad Delami

Šele lani spomladi se mi je uresničila želja, da bi skakalnico videl v živo. Pokazala mi jo je Rakovčanka Velerija Logar Telič, ki je bila tudi Rychlyjeva sošolka.

Po pripovedovanju Rakovčana Braca Rajčevića je meja med italijansko in nemško okupacijsko cono (na reki Savi) ljubljanskim športnikom onemogočala obiskovanje skakalnic na Gorenjskem. Zaradi tega je bila leta 1942 na pobudo rakovškega veletrgovca in športnega funkcionarja Aleksa Domicelja ter po načrtih Stanka Bloudka na Rakeku zgrajena skakalnica, in sicer v dolini, imenovani Župenica.

Začetek skakalnega zaletišča je bil dvignjen nad teren (fotografija levo spodaj), spodnji del zaletišča je bil malo vkopan, skakalno doskočišče pa precej nasuto, da je bilo napeto in so bili

skoki varnejši. Okvir odskočne mize je bil betoniran, in sicer tako kakovostno, da je še zdaj povsem nedotaknjen. Blizu odskočne mize ob doskočišču je stal lesen sodniški stolp.

Dolina Župenica je ozka, kar so snovalci skakalnice izkoristili. Njen iztek se je končal kar na nasprotnem pobočju dolinice, zato je bil krajši, kot če bi se končal na ravnini. Rychly se spominja, da je zaradi popoldanskega sonca iztek

Srečo Rychly takoj po odskoku z mize (© arhiv Sreča Rychlyja)

Na skupinski fotografiji je skrajno levo Srečo Rychly, tretji in peti sta Lado in Leopold Prelih, med njima stoji Miran Trošt (čepita navijača, gospa NN in nogometaš Mile Nabergoj). (© arhiv Sreča Rychlyja)

na nasprotnem pobočju pogosto poledenel, zato je marsikateri skakalec po zaustavitvi na strmem ledenem pobočju zdrsnil nazaj v dolinico, včasih kar vzvratno. Takrat še ni bilo čelad. Skakalnica je omogočala do 30 m dolge skoke.

Na veliki skakalnici so sicer skakali predvsem Srečevi starejši vrstniki: Tone Urbas, Franci Vengust Ači, Bine Rogelj, Dore Breclj, Edo Otrin, Dušan Arko, Leon Grom, Stane Mesarjev in še kdo; med mlajšimi skakalnimi navdušenci pa sta bila tudi Slavko Mesesnel in Evgen Pegan .

Enkrat letno, prosinca ali svečana, odvisno od snežnih razmer, je bilo na skakalnici prvenstvo postojnskega okraja. Zadnjič so tam skakali leta 1960. Rekord skakalnice je bil Dore Breclj, zadnji zmagovalec pa Edo Otrin.

Srečo Rychly se je po odhodu z Rakeka leta 1963 vpisal v ljubljanski skakalni klub Enotnost (poznejša Ilirija).

Alpsko smučanje

Smučišče je bilo na hribčku pri Juvančiču, in sicer v notranjem ovinku železniške proge, kot je prikazano na zemljevidu.

Tone Urbas v roki drži zlomljen sprednji del smučke. Fotografija je nastala na Blokah. (© arhiv Sreča Rychlyja)

Najstnik Srečo Rychly (© arhiv Sreča Rychlyja)

Najstnik Srečo se je smučal na istem smučišču kot njegovi starejši vzorniki. Ker je bil mlad, je vozil le smuk, starejši vrstniki pa so tudi vijugali po smučišču in tekmovali med količi, zato so želi splošno občudovanje. Poleg Rychlyja so se z alpskim smučanjem ukvarjali tudi Dušan Arko, Tone Urbas, Franci Vengust Ači in drugi.

Skakalnica v Dovcah

Nahajala se je pod železnico, tj. nad zdajšnjim osrednjim dovškim križiščem. Iztek doskočišča je bil v vrtači, imenovani Šalčka, ki je zdaj zasuta. Skakalnico so zgradili kar domačini. Vrhnji del zaletišča je bil na kolen in skakalnica je omogočala 20-metrsk skoke.

V Dovcah so skakali le domačini, poleg

Sreča Rychlyja še Leopold in Lado Frelj, Ivan Antončič, Franci in Tone Urbas, Jože Udovič, Miran Trošt Miro, Niko Grbec in drugi.

Zaključne ugotovitve

Železnica Dunaj–Trst je med drugim omogočila tudi razvoj povojne smučarije na Rakovškem. Na postavitve večje skakalnice nad Delami je poleg vojnih razmer vplivala še bližina železniške postaje, prav tako tudi podjetni domačini, na ostalo smučarijo pa športna zagnanost Rakovčanov in Unčanov, ki so tudi uspešno tekmovali.

Sam sem kot član TD Rakek 50 let pozneje sodeloval s Poldetom Freljom, ki je bil zadnji zmagovalec skokov v Dovcah, in sicer leta 1962. Društvo je leta 2016 predvidelo organiziran ogled skakalnice nad Delami pod Leovim vodstvom, a je dogodek zaradi dežja odpadel.

Povojna smučarija na Rakeku je po letu 1960 postopno zamrla, ostajajo pa spomini, vredni ohranitve.

Zadnjič so v Dovcah skakali leta 1962, zmagal pa je Polde Frelj. (© arhiv Sreča Rychlyja)

Hacquetova Oryctographia Carniolica

Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica je v sozaložništvu z založbo »Maks Viktor« izdala prvi del knjige Baltazarja Hacqueta Oryctographia Carniolica ali fizikalno zemljepisje vojvodine Kranjske, Istre in deloma sosednjih dežel, ki je izšel v Lepzigu leta 1778; knjigo je iz nemščine prevedel Primož Debenjak. Oryctographia je izšla v štirih delih od 1778 do 1789.

Avtor Baltazar Hacquet (okrog 1739–1815) razsvetljenec, član enajstih akademij, geolog, kemik, botanik, kirurg in zdravnik, predhodnik modernega krasoslovja in jamoslovja, neizprosni opazovalec narave in življenja, etnolog, planinec; eden izmed tistih, ki so postavili temelje znanosti, kot je zapisal **dr. Andrej Kranjc**: »Kranjska je v velikem delu kraška pokrajina, zato je razumljivo, da je v Oriktografiji toliko napisanega o krasu. Ne gre le za opise, ampak skuša, kot je zanj značilno, pojave, to, kar je videl, tudi razložiti. Na svetovni ravni ga je mogoče šteti med začetnike krasoslovja in speleologije.« **Dr. Mihael Brenčič** pa ga v spremni besedi poimenuje »razsvetljenski geolog«, pa tudi, »da Hacqueteovo delo zahteva dobro mero bralčeve potrpežljivosti, saj piše, kako je potoval, in pri tem opisuje, kaj je na poti opazil. Hacquetovo delo je ključno za razumevanje razvoja geoloških v širšem pomenu tudi montanističnih znanosti (poleg geologije še metalurgije in rudarstva) na območju Slovenije in sosednjih dežel. Veliko težavo je pri prevajanju povzročala tudi Hacquetova terminologija, ki je po svoje povsem drugačna od današnje, uporablja pa tudi enake izraze, kot jih uporabljamo danes, vendar v popolnoma drugačnem pomenu.«

Hacquet in Notranjska

Hacquet je Cerkniško jezero raziskoval z Valvasorjevo, predvsem pa s Steinbergovo (Temeljito poročilo o na Notranjskem ležečem Cerkniskem jezeru, 1758) knjigo v rokah. Hacquet zapiše, da Steinberg »ni bil samo dober opazovalec jezera, temveč tudi strokovnjak za rudarstvo, slikar, kemik in dober mehanik. Škoda, ker je bil tako zelo predan alkimiji, ker je potem bilo njegovo imetje na voljo mnogim sleparjem ...«

Iz Logatca se je Hacquet odpravil »proti jutrovi strani, da bi prišel v zadnji del glavne verige, do slavnega gorskega jezera, ki leži nedaleč od kraja Cerknica (Zirknitz) in ima po njem ime ... Kot navaja naprej, je »v suhem delu leta 1773« prišel tudi do Zadnjega kraja in šel naprej do vasi Otok in Laze, omenja izvire, potem do Gorenjega Jezera in do vasice Goričice (Gorice). Da je prišel do vasi Dolenje Jezero in Dolenja vas, je moral prečkati Lipsenjščico, Žerunski obrh in Globovšček. Hacquet se je odločil, da obide celotno jezero, »kar mi je tokrat uspelo z veliko napora dokončati v osmih urah, ker je zelo naraslo ... sem ubral pot na večerno stran proti Karlovi, kjer sem nedaleč stran naletel na steklaro, ki je v precej dobrem stanju in v kateri delajo Čehi.« Pot je nadaljeval proti Loškem: »Ko sem bil še uro hoda od gradu Loka, sem v predgorju naletel na nekaj sivega roženca, ki je bil po barvi

Naslovna stran prvega dela Oriktografije

zelo podoben apnencu ...« ter se povzpел »proti jutranji strani čez hrib Slivnica (Slivenza). Najzanimivejši kos, ki sem ga videl iz teh krajev, je kristal. Po obliki zasluži ime corona imperialis, ker je točno tak kot krona prvih rimskih cesarjev.«

Kranjski jezik

Prvi knjigi je priložena tudi karta, poimenoval jo je Kranjska dežela, s posebnimi poudarki na geografskih elementih, kot so hribovja, gorovja, ravnine, reke, rudnine ... Hacquet je v legendi na karti uporabljal alkimistične znake, saj v tistem času kemijskih simbolov še ni bilo.

V knjigi in na karti je uporabil slovenska imena za kraje in gorovja. Hacquet zapiše:

»Če se v načinu pisave našega deželnega jezika razlikujem od drugih piscev, imam na svoji strani nekaj vzrokov, in to utemeljenih. Vsi naši zapisi z dežele, denimo od Schönlebna in Valvasorja, niso zapisani v maternem jeziku, temveč v latinščini in nemščini, zato tudi ne vem, koliko so obvladali kranjski jezik, da bi lahko bil gotov, ali so samostalnike in druge besede prav napisali ali ne; torej se držim osnovnega jezika, namreč ilirskega ali staroslovenskega.«

Avtorica: **dr. Anja Bajda** Fotografiji: **arhiv Kulturnega doma Cerknica**

Vabljeni k ogledu prireditve ob kulturnem prazniku

Leto 2021 je Vlada Republike Slovenije razglasila za leto skladatelja Josipa Ipavca. Letos mineva 100 let od njegove smrti. Ravno tako letos obeležujemo 140 let od smrti pesnika in pisatelja, avtorja prvega slovenskega romana z naslovom Deseti brat, Josipa Jurčiča.

V pripovednih delih, ki jih je pisatelj uvedel v slovensko leposlovje, tj. v črticah in pripovedkah, je rad opisoval čudaške značaje, ki so s svojimi dejanji in lastnostmi sicer izstopali iz povprečja, pa vendar so s svojimi posebnostmi zaznamovali vsakdan skupnosti. Minulo leto in del letošnjega nas z zaprtjem večine kulturnih ustanov, ki organizirajo kulturno-umetniške dogodke v živo, vabi tudi k (ponovnemu) branju Jurčičevih del.

Nova resničnost, ki smo jo začeli živeti v lanskem letu in se nadaljuje tudi v letošnjem, nam je pokazala krhkost človeškega življenja v vseh njegovih razsežnostih.

V Kulturnem domu Cerknica bomo ob podpori Občine Cerknica slovenski kulturni praznik, 8. februar, obeležili s spletno prireditvijo, ki bo programsko slavila človeško telo in z njim njegovo neposrednost, četudi se bo žal, kako paradoksalno, predvajala prek spleta.

Poskušali vam bomo približati tisto, česar nam je po naši oceni v letu 2020 najbolj manjkalo – taktilnosti, spontanosti, človeškega dotika, svobode izražanja in gibanja.

V Kulturni dom Cerknica sta prišla in zaplesala svoj vsakokrat drugačen in sproti nastajajoč performans mlada, a izredno angažirana, talentirana, mednarodno prepoznavna in večkrat nagrajena plesalca **Žiga Kranjčan** in **Gašper Kunšek**.

Urbani plesni stili, povezovanje različnih gibalnih praks in neobremenjenost so se združili v njenem prvencu

Alien Express, ki je bil leta 2016 premierno uprizorjen v Plesnem Teatru Ljubljana. Duet jima je prinesel nagrado Ksenije Hribar za najperspektivnejša plesalca, povabilo v mednarodno mrežo Aerowaves in več kot šestdeset nastopov po celem svetu. Po uspešnem prvem vzletu je marca 2019 enigmatičen gibalni dvojec na odru Kina Šiška v okrepljeni glasbeni zasedbi uprizoril Drugi let, ki med drugim odpira vprašanja umetniškega navdiha in kreativne življenjske energije. Od kod prihaja, kako potuje in kam gre? Kaj se zgodi, če se neznana sila, ki je hkrati motor našega bivanja, naseli v nas in nas ne spusti? Se ji prepustiti ali jo nadzirati? V času korone sta plesalca osmislila novo formo, ki sta jo poimenovala Neodpovedan let – tj. predstava brez fizičnih gledalcev, pa hkrati s številnimi ogledi prek spletnega prenosa. Neodpovedan let je specifična predstava, ki odkriva tudi tretji pogled, to je pogled kamere, ter podrobnosti gibanja in odnosov tega edinstvenega gibalnega dueta.

Osrednjo prireditev Občine Cerknica ob kulturnem prazniku boste lahko spremljali v nedeljo, 7. februarja, ob 19.00 na spletni strani Občine Cerknica, Kulturnega doma Cerknica ali na FB-profilu Kulturnega doma Cerknica. Slavnostni govornik bo župan občine Cerknica **Marko Rupar**.

In memoriam: Slavko Dekleva (1953–2020)

Mala vasica Unec na Notranjskem je sončnega maja 1953. leta dobila novega prebivalca. Na svojo življenjsko pot je stopil Slavko Dekleva. Že v obdobju odraščanja so postali avtomobili, tehnika in hitrost njegov prvi konjiček in strast.

Pridobljena izobrazba in prvi uspešni koraki na poslovnem področju so Slavku že leta 1976 omogočili prvi športni nastop na karting dirki na Ptuju. Rabljeno karting vozilo formule C je tedaj postalo temelj njegove nadaljnje športne poti. Pod okriljem Avto-moto društva Vrhnika (AMD Vrhnika) je Slavko do leta 1983 krojil državni vrh v kartingu, kar dokazujejo tudi trije naslovi republiškega prvaka in dve drugi mesti na državnem prvenstvu.

Slavkovo načelo je bilo: »Vedno bolje, vedno hitreje.« Na poti do doseganja življenjskih ciljev v avtomobilizmu je bil član najboljše slovenske ekipe – Donit Olimpije. Svoj prostor pod avtomobilističnim soncem je v rallyju iskal s porschejem 911, in sicer skupine B. Tudi ta je bil rabljen, vendar ga je upravljalo srce, ki v avtu ni videlo zgolj kovine, ampak mnogo več, zato je Slavko že na prvi dirki v Buzetu dosegel tretje mesto. Med številnimi uspehi v rallyju se je Slavku najbolj vtisnilo v srce prvo mesto na Rallyju Loka, ki je potekal leta 1985.

Spremembe tekmovalnih razredov so bile uvedene leta 1987 in takrat je Slavko začel voziti golfa GTI. Dobrih sedem let sta se skupaj veselila in žalostila na številnih rally dirkah. Deseto mesto na rallyju Saturnus leta 1989 je predstavljajo prvo resno razmišljanje o zamenjavi tekmovalnega razreda. Čeprav je Slavko že leta 1984 plašno koketiral z gorskohitrostnimi dirkami in dosegel drugo mesto na državnem prvenstvu, pa je ponovitev istega rezultata leta 1989 dokončno dolgoročno opredelila njegovo nadaljnjo športno pot.

Leta 1992 se je dokončno odločil za gorsko- in cestno-hitrostne dirke. Že leta 1992 je na državnem prvenstvu dosegel drugo mesto v cestnohitrostnih dirkah in uspeh čez eno leto spet ponovil. Enako zavidljivi so bili rezultati v gorskohitrostnih dirkah. Po tretjem mestu na državnem prvenstvu leta 1992 je leta 1993 privozil še drugo mesto.

© osebni arhiv

Nova iskanja in višji cilji so Slavka pripeljali do novega avtomobila – BMW M3, in sicer skupine N. Rumeni lepoteč je postal sinonim uspehov. Kmalu je rumeno barvo zamenjala rdeča – znamka Ferrari. Ferrari je ime, ki pomeni izziv na tekmovanjih in obveznosti na visokem nivoju. Ferrari 348 je v sebi skrival osem valjev s prostornino 3405 ccm in močjo cca 340 KS – vihar, ki divja s hitrostjo preko 280 km/h. Na žalost je Slavko zaradi sporov v Zvezi za avto šport Slovenije lahko odpeljal le eno dirko za pokal Ferrari Challenge. Leta 1996 je ustanovil lasten klub – Avto klub Elektrodekleva. Odločil se je, da ostane v slovenskem prvenstvu. Z BMW M3 je v skupini N dosegel 1. mesto v gorsko- in cestnohitrostnih dirkah. Z željo po več je zamenjal skupino in predsedal na BMW 320i, in sicer skupine ST. V tej skupini je že prvo leto postal prvak gorskohitrostnih dirk in viceprvak v cestnohitrostnih dirkah. Naslednje leto je kupil novejši avto iste skupine in opravil z vso konkurenco. Bil je prvak v gorsko- in cestnohitrostnih dirkah. Leto kasneje je uspeh ponovil. Tudi v sezoni 2000 je uspel kljub zelo močni konkurenci in izenačenim vožnjam ta laskav naslov zadržati v svojih rokah. Nazadnje je tekmoval z vozilom Alfa Romeo 156 Superturismo. Leta 2005 je po osvojitvi naslova državnega prvaka dirkalno čelado postavil v kot. Slavko je bil kar štirinajstkrat državni prvak v avtomobilskih dirkah.

Zaradi svoje atraktivne, hitre in preudarne vožnje je bil vedno v samem vrhu, ne glede na to, v katerem dirkalniku je sedel. Osvojitve številnih naslovov državnega prvaka in kopica mednarodnih priznanj so le logična posledica njegovega znanja in poguma.

© osebni arhiv

Avtor: Miha Jernejčič

Samo Gostiša

Bivši smučarski skakalec iz Logatca, ki živi v Cerknici. Kot tekmovalcec je bil eden od prvih Slovencev, ki so skakali v t. i. škarjasti tehniki. Za slovensko reprezentanco je dvakrat nastopil tudi na olimpijskih igrah – leta 1992 v Albertvillu in leta 1994 v Lillehammerju. V Cerknici ga poznamo kot rekreativnega športnika, tekača, v okviru košarkarskega kluba pa je vodil tudi Žogarijo – telovadbo za predšolske otroke.

Kaj te je navdušilo za smučarske skoke?

Vedno te nekdo »potegne«, navduši. Mene je Janez Loštrek, učitelj športne vzgoje, ki je bil tudi sam nekoč smučarski skakalec. Povabil nas je na treninge v Planico, nas navdušil, potem pa smo začeli trenirati. Sam sem začel bolj zato, ker je treniral tudi moj starejši brat. Rezultati takrat niti niso bili toliko pomembni. Odvisni smo bili od naravnih pogojev, če torej ni bilo snega, ni bilo skokov. V osnovni šoli je bila kar huda konkurenca, tudi več kot sto tekmovalcev je bilo na tekmi.

Na zadnji tekmi sem naredil dober skok, pa so me povabili v ljubljanski klub Ilirija, kjer sem treniral kot srednješolec. Tam so bili boljši pogoji za treninge, tako da sem lahko napredoval. Opazil me je Luka Koprivšek in me vzel v mladinsko reprezentanco. V svetovnem pokalu sem začel skakati z 18 leti, praktično brez večjih tekmovalnih izkušenj. Bili smo tudi v obdobju spremembe v V-tehniko skakanja – prva generacija, ki je skakala skladno z V-tehniko. Nekje sem zasledil, da sem bil menda celo prvi Slovenec, ki je na tekmi svetovnega pokala prišel do točk s to tehniko skakanja.

Kdaj se je zaključila tvoja tekmovalna kariera? S čim si se ukvarjal po tem?

Z reprezentanco sem zaključil leta 1998, potem sem nehal tudi s skakanjem v klubu, vseeno pa v skokih ostajam ves čas, samo na različnih funkcijah. Bil sem pomočnik mladinske ekipe, kadetske ekipe, član tekmovalne komisije, podpredsednik za smučarske skoke ... Bolj sem bil v teh, če lahko tako rečem, političnih funkcijah. Še vedno sem tudi trener mlajših skakalcev in mednarodni tehnični delegat za skoke.

Največji dosežki?

Nekako so se me držala šesta mesta. Bil sem šesti na svetovnem prvenstvu v nordijskem smučanju, pa šesti z ekipo na olimpijskih igrah, tudi v seštevku razvrstitve v svetovnem pokalu v poletih je moja najboljša uvrstitev šesto mesto, ekipno pa sem v svetovnem pokalu tudi stal na stopničkah.

Nastopil si na olimpijskih igrah. Kako se ta nastop razlikuje npr. od svetovnega prvenstva, tekem za svetovni pokal?

Konkurenca je ista kot na tekmah svetovnega pokala, tudi pravila so ista, skakalnica prav tako, tako da tu ni ravno neke

© osebni arhiv Sama Gostiše

razlike, morda le v organizaciji in v tem, da smo lahko spremljali treninge in tekme v drugih športih in primerjali podobnosti in razlike ... Morda pritisk, ki ga ustvarjajo mediji, precej bolj čutijo tisti tekmovalci, od katerih se pričakuje medalje ali zmage. Na olimpijskih igrah je tako – dosežek je, da se jih udeležiš, še večji dosežek je, če dobiš medaljo. Drugače pa ni razlike – je skoraj vseeno, ali si šesti ali pa dvajseti, torej ali medalja je ali pa je ni. Od mene se najvišjih rezultatov ni pričakovalo, zato je bila to tekma kot vsaka druga, je pa zanimivo, da na olimpijskih igrah najbrž ravno zato prihaja do presenečenj, ker si nekateri tekmovalci lahko naložijo preveliko breme in nato pregorijo, pa jih premagajo ravno

takšni, od katerih se ne pričakuje preveč in tekmo vzamejo kot vsako drugo, pa jim ravno takrat uspe ...

Kako epidemija virusa COVID-19 vpliva na športno udejstvovanje?

Bojim se, da bodo zaradi epidemije na najslabšem najmlajši športniki oziroma potencialni športniki. Tisti, ki so se že pred epidemijo resno ukvarjali z enim od športom, bodo to lažje prebrodili, saj imajo neke opcije treningov, vejo, kako trenirati; vrhunski, profesionalni športniki imajo lahko tudi skoraj običajne treninge z nekaj prilagoditvami ... Težava je pri najmlajših rekreativnih športnikih, pri takšnih, ki še niso začeli resno trenirati ali se niti niso odločili, da bi se pridružili neki športni aktivnosti. Bojim se, da bo te še toliko težje pritegniti za šport, saj so zdaj že toliko časa brez njega. Gre pa tudi za razlike med individualnimi in kolektivnimi športi. Individualni so precej na boljšem, pri kolektivnih pa niso dovolj le večšine, kondicija, spretnost ... Nujno potrebno je prilagajanje skupini, pregled nad igro in tukaj so kolektivni športniki, npr. košarkarji, nogometaši, rokometiši, precej na slabšem.

Načrti za prihodnost?

Še vedno ostajam v športu, v skokih ... Ko si enkrat »usekan«, greš do konca (smeh). Zdaj trenirava s sinom Nikom, v lokalnih društvih pa ostajam tudi kot rekreativec, ljubiteljski tekač – to ni isto kot rekreativni (smeh). V športu si želim ostati še naprej, saj ko si enkrat športnik, si vedno športnik. Želel bi si, da gre še kakšen Cerknčan na olimpijske igre, pa da bi imeli športne pedagogoge tudi v vrtcu, da bi otroke zgodaj »zastrupili« s športom.

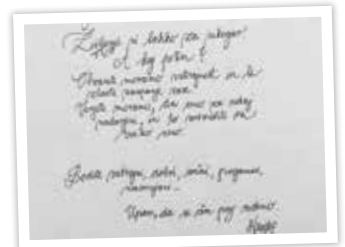

Teden pisanja z roko

Čeprav si ne znamo zamišljati, da bi bili v času virusa covid-19 brez računalnikov in drugih sredstev za digitalno komunikacijo, je prav pandemija spodbudila razmišljanje, da nas tipkanje preveč izenačuje, vnaprej določa neko obliko in nam jemlje kreativnost, ki je tako značilna za pisanje z roko. Zavedati se moramo, da je pisanje z roko več kot uporaba pisala. To je pomembna in izvirna človekova spretnost, saj nihče na svetu ne piše enako. Znano je, da možgani kompleksnejše delujejo pri pisanju z roko kot pri tipkanju. Informacija, ki jo napišemo z roko, se v spominu zadrži dlje časa. Učenci, ki pišejo z roko, pišejo spise hitreje, so vztrajnejši, imajo več idej in dolgotrajnejšo pozornost. Tega se zavedamo tudi na Osnovni šoli »Jožeta Krajca« Rakek, zato smo se ponovno odločili za izvedbo projekta Teden pisanja z roko, ki delno sovпада s cilji projekta OBJEM.

Teden pisanja z roko je letos potekal od 18. do 22. januarja. Učenci so pisali pisma ljudem, ki jim nekaj pomenijo. Pri posameznih učnih urah smo pozornost namenjali pisanju z roko. Zgled učencem smo bili seveda tudi učitelji, saj smo nekatera navodila za delo na daljavo zapisali z roko, jim poslali kakšno posebno pismo, z unikatnim nagovorom pa nas je v Teden pisanja z roko pospremila ravnateljica **mag. Anita Knez**. K sodelovanju smo povabili tudi starše.

✉ Silvestra Kotar 📷 arhiv šole

Erasmus+ za večjo vključenost in boljše rezultate

Izobraževanje na daljavo postavlja posebne izzive učiteljem in učencem. Še posebno skrbimo, da se tudi učenci s posebnimi potrebami, manj motivirani učenci in učenci iz manj vzpodbudnega okolja kar se da uspešno znajdejo med šolskimi obveznostmi. Ravno njim posvečamo posebno pozornost tudi v sklopu projekta Erasmus+ z naslovom Inclusive learning with high expectations. Dolgoročno želimo omogočiti čim boljše vključenost in doseganje visokih učnih rezultatov tudi učencem s slabšimi možnostmi. Učitelji se s sodelujočimi učenci srečujejo na spletnih srečanjih tako v okviru skupine kot posamezno. Z majhnimi koraki poskušamo odpravljati negotovosti in jezikovne ovire pri rabi angleščine, da bi učencem približali možnost navezovanja stikov z vrstniki iz drugih sodelujočih šol in jim razširili obzorje glede možnosti, ki jih ponuja evropski prostor. Z namenom usposabljanja učiteljev na področju dela z otroki s posebnimi potrebami pripravljamo spletno konferenco za sodelujoče šole in morebitno zainteresirano javnost, o kateri boste lahko več prebrali v naslednji številki Slivniških pogledov.

✉ Urška Drobnič

Jaz, ti, mi vsi – skupaj

Lahko bi rekli, da je šola kot pajkova mreža, ki jo sestavlja nešteto drobnih nitk, prav vsaka izmed njih pa je enako pomembna. Šolski prostor je okolje, v katerem se pletejo raznovrstni odnosi. Med učitelji, učenci in drugimi delavci (kuharji, čistilci, administratorji, knjižničarji, hišniki ...). Pajkova mreža se razteza tudi izven štirih sten naše šole. Odnose gradimo z družinami učencev in delavcev šole, z lokalno skupnostjo, drugimi šolami in organizacijami, sodelovanje pa velikokrat sega tudi onstran meja naše države. Dobri medosebni odnosi so temelj uspešnega izvajanja vzgojno-izobraževalnega procesa. Naša šola se je vključila v triletno razvojno nalogo Varno in spodbudno učno okolje – ustvarjanje učnih okolij za 21. stoletje, ki poteka pod okriljem Zavoda Republike Slovenije za šolstvo. Petčlanski projektni tim, ki ga sestavljamo ravnateljica, učiteljice in šolska psihologinja, se bo v prihodnjih mesecih udeležil številnih izobraževanj, pridobljeno znanje pa bodo članice prenesle na celoten kolektiv. Nova spoznanja bomo sproti preverjali v šolski praksi in na osnovi ugotovitev oblikovali skupno strategijo za ustvarjanje varnega in spodbudnega učnega okolja. Verjamemo, da nam bo sodelovanje v razvojni nalogi prineslo nove izzive, predvsem pa priložnost, da naše medosebne odnose še bolj obogatimo.

✉ Monika Derenčin

Učenci presenetili učiteljico

Učenci 7. razreda na Podružnici »11. maj« Grahovo smo se odločili presenetiti razredničarko **Laro Vereš**. Zdaj, ko smo doma, je težko vsem – učiteljem, učencem, staršem. Vsi se trudimo po najboljših močeh. Učenci 7. razreda smo se dogovorili in prijetno presenetili učiteljico. Vsi smo ji na liste napisali: »Hvala vam!« Liste smo nato na videokonferenčnem srečanju po Zoomu pokazali preko kamer. Razredničarka je bila zelo presenečena. To so prijetni trenutki sreče za katere ni treba storiti veliko, pomenijo pa nam ogromno. Tudi na daljavo moramo ohranjati stike in najbližje osrečiti z malenkostmi. Vsaka malenkost šteje.

✉ učenci Živa in Sara

Bila je sreda, 9. december 2020, in kot je že utečeno, se z učenci 7. razreda za pouk matematike dobimo na Zoomu. Toda ura, vsaj njen začetek, ni potekala po pričakovanjih – vsi mikrofoni in kamere so bili izklopljeni, prisotni pa vsi učenci ... Pomislila sem na težave s programom Zoom, vendar se je izkazalo, da vse deluje brezhibno. Potem sem le pomislila na učence: »Le kaj naklepajo, so spali do sedaj in so še vsi »zmečkani«, imajo malico in so izklopili mikrofone, da ni slišati cmokanja? Kakšnih lumparij sicer ne počnejo, vendar jim je morda postalo dolgčas in so se odločili, da nekaj ušpičijo.«

Potem pa je sledilo presenečenje – vključile so se kamere in na njih učenci s simpatičnim sporočilom: »Hvala vam!« Presenečenje je uspelo. Zaradi takih trenutkov je lepo biti učitelj.

Saj vem, da sem pri pouku resna, stroga in tečna, ampak vse to zato, ker vem, da zmorete, da ste lahko boljši, in ker želim, da ste najboljši.

Hvala vam za vse lepe trenutke.

Hvala vam, ker ste tako srčni.

Hvala vam, ker se trudite biti najboljši.

učiteljica Lara Vereš

Pesem o Francetu Prešernu

France je napisal nam pesmi premnoge,
Res vsakemu Slovencu je Zdravljica v ponos,
A med vsemi izstopa od Urške uboge,
Nesrečnico pogubil z napačnim je odnos.
Ceno visoko je prevzetnost plačala,
Ekstaza jo je v pogubo peljala.

Pred leti pod lipo se je plesalo,
Rajala gospoda je do pozne noči,
Edinstveni pesnik prijel je pisalo,
Šepet neuslišane ljubezni pretil skozi oči.
Edinstvene verze je pesnik napisal,
Ravnodušen res ni bil slovenski poet,
Edino odkritost in svobodno besedo,
Naš doktor želel je vsem razodeti.

✉ Nina Mišič

Zimski utrip

Prvošolci Osnovne šole »Jožeta Krajca« Rakec so se razveselili snega in ga izkoristili za zimske aktivnosti. Njihova učiteljica **Ana Delak** nam je poslala nekaj utrinkov snežnih radosti. Nasmeh na obrazih učencev pove, da so neizmerno uživali, obenem so urili različne spretnosti in se tudi kaj novega naučili.

📷 arhiv šole

Likovna ustvarjalnica

V pretekli številki Slivniških pogledov sem napisala, kako pridno delajo učenci na vseh področjih in pri vseh predmetih, da bi se čim več naučili in nam dokazali, da znajo in zmorejo kljub drugačni, nenavadni in težji, situaciji. Tokrat sem z vami želela deliti izdelke petošolcev, natančneje učencev 5. a-razreda, ki jih poučujem in na katere sem izredno ponosna. Prav vsi v razredu pridno delajo, sodelujejo in so veseli vsake pohvale in vseh, ki opazijo njihovo nalogo, izdelke in napredek. K temu zagotovo zelo pripomorejo tudi starši z motiviranjem in redom, ki ga vzpostavijo doma, za kar smo učitelji neizmerno hvaležni. Seveda so motivacija, vzpodbuda in pohvala potrebne ves čas, vendar zdaj toliko izraziteje, zato je prav, da je pohvala tudi izrečena.

Posameznemu učencu se prilagodimo vsi strokovni delavci na šoli, ker nam je mar, da se razvijejo v najboljši možni meri in ne bo od šolanja na domu ostal le grenak priokus, temveč bo to izkušnja, od katere smo vsi odnesli nekaj pozitivnega, naj bo to igra na snegu z družino, ki bo ostala v spominu, most iz papirja, pri čemer je sin krepil odnos s svojim očetom, ali preprosta zabavna slika, ki jo je bilo treba naslikati in ob tem metati kocko. Pri slovenskem jeziku je sedaj v ospredju poezija Franceta Prešerna. Dekleta se navdušujejo nad modo tistega časa, vsi pa so presenečeni nad jezikom, polnim vpljudnostnih izrazov, ki so ga v tistih časih uporabljali.

Vse to gradi otrokovo osebnost in čeprav šola ni taka, kot naj bi bila, se učenci marsikaj naučijo in zagotovo jim bo tudi marsikaj od tega ostalo v posebnem spominu.

Petošolci so s poslanimi izdelki dokazali, da lahko prav v vsakem izdelku vidimo vse dobro, upanje in optimizem, predvsem pa tisto veselje in ponos, ki ga v otroških očeh vsakodnevno opazujemo tako starši kot učitelji.

✉ Nina Mišič @arhiv šole

**PRIDI PO ZNANJE
 IN URESNIČI
 SVOJE
 SANJE**

**VABLJENI NA
 INFORMATIVNA DNEVA**
 12. 2. 2021 ob 9.00 in 15.00
 13. 2. 2021 ob 9.00
 PREKO ZOOMA NA
INFORMATIVNIDNEVI.SGLS.SI

PROGRAMI
 SSI GOZDARSKI TEHNIK
 SPI GOZDAR
 SPI MIZAR
 SSI ZDRAVSTVENA NEGA
 SPI BOLNIČAR NEGOVALEC
 DD VZGOJNI PROGRAM

www.sgls.si

SREDNJA GOZDARSKA IN
 LESARSKA ŠOLA POSTOJNA

Stran ureja: **Notranjski regijski park (NRP)**

Pridružite se ponudnikom aktivnosti!

© Janja Mihelčič

Spet je tu razpis za nove aktivnosti v okviru naših vse priljubljenejših Tematskih vikendov. Tudi letos bomo (upamo, da bodo epidemiološke razmere to omogočale) vsak konec tedna, in sicer v soboto in nedeljo, pripravili različne aktivnosti, namenjene obiskovalcem NRP. Izvajali jih bomo od 17. aprila do 26. septembra 2021, kar pomeni 24 vikendov in najmanj 48 aktivnosti.

Lani so udeleženci Tematskih vikendov čolnarili skozi mite in legende, se učili preživetja v naravi, iskali skriti zaklad, spoznavali skrivno življenje čebel, poslušali ptice, raziskovali podzemlje, kolesarili, pripravljali divjo hrano ter še in še. Interes za naše izlete na prostem še nikoli ni bil večji. Večkrat se

je zgodilo, da smo morali katero od dejavnosti na željo preobilice prijavljenih udeležencev ponoviti ali organizirati kar dve aktivnosti hkrati. Kljub temu želimo ponudbo naših aktivnosti dopolniti in nadgraditi, zato vas vabimo, da se nam pridružite s svojim produktom. Če želite sodelovati, morajo vodeni ogledi temeljiti na ohranjanju in predstavitvi naravne in kulturne dediščine, živalskega in rastlinskega sveta, ljudskih običajev, domačih obrti, kulinaričnih značilnosti in drugih posebnosti (mitologija, ljudska izročila) na območju Cerkniskega jezera oziroma NRP. Notranjski park bo vodenje ponudnikom plačal s pomočjo sredstev iz projekta LIFE Stržen. Izpolnjeno prijavnico na razpis je treba poslati najkasneje do 12. februarja 2021. Več o razpisu pa si lahko preberete na spletni strani LIFE Stržen, in sicer pod zavihkom Novice in dogodki. Izmed vseh predlogov bomo izbrali najboljše! ■

Vsi obrazi Cerkniskega jezera

© Eva Kobe

Fotografi – profesionalni, ljubiteljski, pristočasni, vsi, ki ste fotografirali na našem presihajočem Cerkniskem jezeru – pozor! NRP vas vabi k sodelovanju na fotografskem natečaju z naslovom Vsi obrazi Cerkniskega jezera. Z natečajem bi radi pridobili vrhunske fotografije, ki bodo sestavni del posameznih interpretacijskih točk v novo nastajajočem Centru za obiskovalce na Cerkniskem jezeru. Iščemo točno določene motive, zato je natečaj razdeljen v šest sklopov: ribolov, košnja, žival, človek, jezero, pod drobnogledom. Vsak sklop je glede na motiv še naprej razdeljen na nekaj podkategorij.

Zmagovalna fotografija vsake posamezne kategorije bo prejela denarno nagrado v višini 50 evrov, finančna sredstva pa nam bo omogočil projekt Kras.Re.Vita, ki ga sofinancirata Evropski sklad za regionalni razvoj in Republika Slovenija. Pri natečaju ne gre le za nagrado, ki jo bodo dobile izbrane najboljše fotografije, ampak predvsem za prestiž, saj bo prav vaša fotografija del prvega sodobnega multimedijskega centra za obiskovalce, v katerega bodo prihajali ljudje z vseh koncev sveta in bo največji svetovni spomenik presihajočemu Cerkniskemu jezeru.

Rok za prijavo – 15. februar – se počasi izteka, zato pohitite! Vse podrobnosti, tudi glede tehničnih zahtev fotografij, lahko najdete na spletni strani www.notranjski-park.si/novice, za vsa vprašanja v zvezi z natečajem pa nam pišite po e-pošti, in sicer na naslov maja.kosuta@notranjski-park.si. ■

Avtor in fotograf: **Izak Hribar Meden**

Čela – (spregledana) razgledna točka sredi osrednjih Javornikov

Zopet sem se podal v osrčje Javornikov, obsežnega hribovja oziroma najboljše dela dinarskega krasa v Sloveniji, ki razmejuje cerkniško in postojnsko področje in se vije vse od Postojnskih vrat do Snežnika in njegovega pogorja.

Javorniki se dvigajo od 550 do 1269 m nad morjem, zaradi velike količine padavin (tam namreč pade od 2000 do 3000 mm padavin letno) pa so pomemben vir presihajočim jezerom na obeh straneh (Cerkniškemu jezeru in presihajočim jezerom v Pivški kotlini) ter številnim drugim vodnim izviro. Predstavljajo divji in neobljuden svet, v katerem so svoj dom našle mnoge živali, hkrati pa nam ponujajo obilo odličnih možnosti za raziskovanje in odkrivanje »še ne videnega« ter številne oblike športa in rekreacije.

Med mnogimi bolj ali manj znanimi vrhovi Javornikov je, vsaj po mojem mnenju, najprivlačnejši vrh oziroma razgledišče, ki je imenovano Čela.

Čela so razgledna točka na nadmorski višini od 990 do 1000 m, nahajajo pa se sredi osrednjih Javornikov. Pot nanje ni markirana, zato so kljub izjemnemu razgledu na celotno Cerkniško jezero z okolico neznana in neobljudena, so pa svoj prostor in mir za vzlete tam našli padalci.

Čela so pravzaprav mnogo bližje, kot se zdijo na prvi pogled. Najbližji dostop je iz Dolenje vasi, kjer se po točno 2,4 km makadamske poti (merjeno od konca asfaltne poti dalje) v križišču za Ribiški kot usmerimo na gozdno vlako/pot, ki sicer ni nikjer označena, pa tudi večkrat se razdvoji in nas vodi na več koncev. Sprva se po njej držimo rahlo levo, nato pa po 300 m zavijemo desno. Priti moramo do ceste – srednje poti na

višini 850 m nad morjem, ki preseka našo prvotno pot, od te ceste dalje pa se znova napotimo po gozdni vlaki, kjer po 600 m pripešačimo do izjemnega razglednega mesta. Nekoliko pazljivosti ni odveč, saj je točka mestoma prepadna. Od konca Dolenje vasi pa do vrha so točno 4 km, 450 m vzpona, gozdnih vlak pa je za 1,6 km.

Menim, da se na pot ni dobro odpraviti brez mobilnega telefona ali druge navigacijske naprave, ki nam pove, kje se nahajamo, in pomaga najti pravo pot do vrha. Še boljša ideja pa je, da se na vrh podamo v družbi nekoga, ki ta del Javornikov dobro pozna.

Dodajam še svojo GPX-sled – <https://www.strava.com/activities/4433664774> – ki jo je mogoče naložiti na eno od naprav z navigacijskim sistemom in vas bo vodila povsem do vrha.

Zdravstveno vzgojni center Cerknica

vam ponuja brezplačne preventivne delavnice za odrasle

SPOPRIJEMANJE

- s stresom
- s tesnobo
- z depresijo

Individualno svetovanje (Opustitev kajenja)

ŽIVLJENJSKI SLOG

- Življenjski slog
- Dejavniki tveganja
- Tehnike sproščanja
- Ali sem fit?

DELAVNICE

- Zdravo hujšanje
- Opuščam kajenje
- Zdrava prehrana
- Gibam se

Zdravstveno vzgojni center
tel.: 01/70 50 150
e-mail: irena.svet@zd-cerknica.si
Cesta 4. maja 17, 1380 Cerknica

Pohod k izvirov Cerknškega jezera čez Križno goro

Štefka Šebalj Mikše

V zimskih dneh si lahko zamislimo nekoliko daljši pohod tudi po nižjih vrhovih, kakršnega primer je opisan v nadaljevanju. Z Bločic, s parkirišča pri cerkvi, se podamo na približno šesturni krožni pohod k izvirov Cerknškega jezera. Za začetek si vseeno privoščimo malo vzpenjanja in krenemo po planinski poti na Križno goro. Med kapelicami križevega pota se spustimo do zaselka Sveta Ana in sledimo markacijam. Te nas pripeljejo v vasico Klance, mi pa nadaljujemo mimo Klanškega peščenika, lovske koč Gorenje Jezero in nekoliko nižje, v križišču, krenemo v smeri Velikega Javornika oziroma proti Otoku. Po dobrih 50 m od križišča zapustimo označeno planinsko pot in stopimo desno, na vlako. Pozorni moramo biti na prvi odcep, kjer zavijemo levo ter nato na naslednjem odcepu desno. Pot navzdol nas privede do označene Poti izvirov.

Morda si lahko ogledamo izvire Cerknškega jezera v vsej svoji aktivnosti in občudujemo njihovo zeleno barvo. Tej označeni poti sledimo v smeri Gorenjega Jezera in pri cerkvi svetega Kancijana dosežemo Pot od Šteberka do Karlovce. Tu gremo desno, skozi vas, in po prečkanju glavne ceste v breg. Pot je označena le v smeri hoje od Šteberka do Karlovce, zato se bomo večkrat ozrli nazaj, da se prepričamo o pravilnosti poti proti Šteberku. Pred Goričicami lahko že opazujemo izvir Zlatavec, meandre Goriškega potoka in, pri opuščnem mlinu, izvir Maln. Na Goričicah za hip postojimo za ogled ohranjene vaške arhitekture in že se spuščamo navzdol, proti Lipsenju. Z asfaltne ceste kmalu krenemo desno v breg in sledimo rumeno-modrim oznakam, da se prepričamo o pravilni trasi poti. Na Grčku, ko se označena pot začne spuščati levo navzdol, gremo kar naravnost. Pot nas pripelje na gozdno cesto, ki vodi z Lipsenja proti Sveti Ani, nadaljujemo navzgor po njej in po približno 50 m zavijemo levo, na označeno Pot od Šteberka do Karlovce, proti izviru Šteberščice. Med listjem na poti nam morda pride naproti kak močerad. S poti lahko že opazujemo Šteberščico in zaselek Podšteberk. Seveda si previdno ogledamo izvir ob poti, krenemo v zaselek in v križišču sledimo smeri za Križno jamo. Po približno kilometru poti pridemo na označeno planinsko pot, kjer se je naš krog pričel. Zavijemo levo, na gozdno vlako, in kmalu prispemo nazaj na Bločiško polje ter do izhodišča. Na polju lahko še opazimo izvir Močila, če smo ga na začetku poti spregledali. ■

POSKRBI ZA DOBRO POČUTJE, POSKRBI ZASE.

Vsebuje min.
30 mg/ml
flavonoidov
iz propolisa

Vsebuje min.
15 mg/ml
flavonoidov
iz propolisa

NOVO

Propolis kapljice 300 in Propolis pršilo 150

Alkoholna raztopina suhega izvlečka propolisa, standardiziranega na flavonoide

Pohrana dopolnilo ni nadomestilo za uravnoteženo in raznovrstno prehrano.

Izdavatelj sta na voljo v enotah Lekarna Ljubljana, specializiranih prodajalnih LL Viva in Spletni Lekarni Ljubljana na www.lekarnaljubljana.si

 Lekarna
Ljubljana

Obveščanje uporabnikov o pitni vodi

Javno podjetje Komunala Cerknica (JPKC), d. o. o., uporabnike pitne vode, skladno s Pravilnikom o pitni vodi ter Priporočili Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ), obvešča o načinih obveščanja:

Člen pravilnika	Vzrok za obveščanje	Čas obveščanja	Način obveščanja
9.	Vzrok za neskladnost pitne vode je hišno vodovodno omrežje oziroma njegovo vzdrževanje.	Od začetka veljavnosti ukrepa, a najkasneje v sedmih dneh	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osebnostno (kratek dopis, ki se izroči uporabniku hkrati s položnico ali neposredno v nabiralnik; v primeru enostanovanjskih objektov zadostuje samo osebni način obveščanja) 2. Obvestilo na oglasni deski uporabnika/-ov hišnega vodovodnega omrežja 3. Telefonsko
21.	Obveščanje v primeru omejitve ali prepovedi uporabe pitne vode	Od začetka veljavnosti ukrepa, a najkasneje v dveh urah (obvešča se vsak dan do preklica)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Radio 94 (prvih 14 dni po ena objava na dan, nato ena objava na teden) 2. www.komunala-cerknica.si, www.cerknica.si ali www.loskadolina.si 3. Regijski center za obveščanje (ReCO) 4. E-pošta prijaviteljem na obvestila JPKC 5. Mobilna aplikacija Občine Cerknica
		Na začetku in ob preklicu veljavnosti ukrepa, a najkasneje v dveh urah od začetka oz. preklica ukrepa	<ol style="list-style-type: none"> 6. Aplikacija www.npv.si (obveščanje NIJZ, Zdravstveni inšpektorat RS (ZIRS), Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano).
22.	Obveščanje v primeru, ko se izvajajo ukrepi za odpravo vzrokov neskladnosti.	Od začetka veljavnosti ukrepa, a najkasneje v enem dnevu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Radio 94 (prvih 14 dni po ena objava na dan, nato ena objava na teden) 2. www.komunala-cerknica.si, www.cerknica.si ali www.loskadolina.si 3. Regijski center za obveščanje (ReCO) 4. E-pošta prijaviteljem na obvestila JPKC 5. Mobilna aplikacija Občine Cerknica
31.	Obveščanje v primeru odstopanja	Na dan pridobitve dovoljenja, a najkasneje v sedmih dneh	
34.	Letno poročilo o skladnosti pitne vode	Najmanj enkrat letno (najkasneje do 31. marca)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Slivniški pogledi ali Obrh 2. www.komunala-cerknica.si 3. Aplikacija www.npv.si (obveščanje NIJZ, ZIRS, NLZOH)

Javne objekte (šole, vrtci, domovi za ostarele, gostinski objekti ...) o omejitvi ali prepovedi uporabe pitne vode ter o moteni oskrbi s pitno vodo obveščamo osebno, prek telefona ali elektronske pošte, ki so jo sporočili sedežu podjetja.

MEGADOM

URESNIČI IDEJE CENEJE!

SEMENSKI KROMPIR NA ZALOGI

VSE ZA VRT

SEMENA • ELEKTRIČNO VRTNO ORODJE • ROČNO VRTNO ORODJE •
CEVI IN PRIBOR ZA ZALIVANJE • VRTNI PRIBOR • OGRAJE • TLAKOVCI,
PRANE PLOŠČE • ROBNIKI, ŠKARPNIKI • HRANA IN OPREMA ZA MALE
ŽIVALI • PAŠNA OPREMA • KRMNE MEŠANICE

MEGADOM PODSKRAJNIK • PODSKRAJNIK 102, CERKNICA • tel: 01/705 0 705 • www.megadom.si •

Avtor: **Lucjan Batista**

Toplotna izolacija ovoja stavbe

Zunanji ovoj stavbo ščiti pred padavinami, vlago, nizkimi ali visokimi temperaturami, sončnim sevanjem in hrupom. Da dosežemo optimalne rezultate, moramo samo izvedbo pravilno in strokovno načrtovati in seveda brezhibno izvesti.

Pravilnik o učinkoviti rabi energije v stavbah (v nadaljevanju Pravilnik) nam dodeli letno količino energije za ogrevanje glede na obliko in ogrevano površino stavbe. Da tej zahtevi ugodimo, ovoj stavbe gradimo iz materialov z dobrimi toplotnoizolacijskimi lastnostmi oziroma stavbo »ovijemo« v toplotno izolacijo. V izračunu upoštevamo izgubo toplote skozi vse elemente ogrevanega dela stavbe, kot so zunanji zidovi, okna, streha in tla.

Zahteve po Pravilniku

Glede na zahteve Pravilnika mora biti toplotna prehodnost skozi zunanje stene manjša od $U < 0,28 \text{ W/m}^2\text{K}$, kar v praksi pomeni, da moramo npr. zidu iz kamna z debelino 60 cm ali iz modularne opeke debeline 30 cm dodati še 12 cm toplotne izolacije osnovne kakovosti. Seveda je to zakonski minimum, je pa večja debelina izolacije prednost, ki pa v končni ceni investicije ne predstavlja občutnega dodatnega stroška, saj vsak dodatni centimeter izolacije podraži fasado za približno dva odstotka.

Eko sklad v razpisnih pogojih za nepovratne spodbude navaja določeno razmerje med toplotno prevodnostjo in debelino izolacije. Tako je minimalna potrebna debelina izolacije približno 18 cm, ko gre za osnovno kakovost izolacije, in ustrezno manjša debelina, ko je kakovost izolacije boljša, pa vseeno dosežemo enak učinek izolativnosti. Za izolacijo fasad v kontaktnih sistemih so dovoljeni le fasadni sistemi, ki imajo evropsko tehnično oceno (ETA).

Izolacijo načeloma nameščamo zunaj, samo v izjemnih primerih na notranji strani. Pri zunanji izolaciji se ogrevalna toplota akumulira v zidu, s tem vzdržuje topel in suh zid in prispeva k ugodju v prostoru. Prostor se sicer ogreva dlje časa, se pa tudi dlje časa ohlaja.

Po zahtevah Pravilnika mora biti toplotna prehodnost stropa proti neogrevanemu podstrešju ali strehe v mansardi manjša od $U < 0,20 \text{ W/m}^2\text{K}$, kar običajno dosežemo z 20 cm debelo izolacijo. Optimalna debelina izolacije je od 25 do 30 cm, saj poleg majhnih izgub toplote v hladnejših mesecih rešimo še problem pregrevanja podstrešja v poletnih mesecih. S tem zadostimo pogojem v razpisih Eko sklada, kjer je prav tako kot pri fasadi zahtevano določeno razmerje med toplotno prevodnostjo in debelino izolacije. Z ustrezno izolacijo preprečimo tudi zimsko taljenje snega na strehah in z njim povezano zaledenitev ob napušču ter morebitno zamakanje skozi kritino.

Pri izolaciji stropa ali strehe moramo zelo paziti, da ne pride do nepravilne namestitve folij. Veliko pozornost pri polaganju moramo posvetiti spojem – ob zidovih, prebojih ... – saj nestrokovna in malomarna izvedba v veliki meri vpliva na kakovost izolacije in s tem izgubo toplote.

Toplotna prehodnost tal in oken

Po Pravilniku sme biti toplotna prehodnost tal na terenu in tal nad neogrevanim prostorom $U < 0,35 \text{ W/m}^2\text{K}$ (talno ogrevanje in tla nad zunanjim zrakom $U < 0,30 \text{ W/m}^2\text{K}$). To vrednost dosežemo z izolacijo debeline od 10 do 14 cm. Ker smo tu največkrat omejeni s svetlo višino prostorov, se debelina izolacije prilagaja tem omejitvam. V takšnem primeru izberemo kakovostnejšo izolacijo, tako da je lahko potrebna debelina izolacije manjša. Če delamo tlake z lahkim toplotnoizolacijskim betonom (v kombinaciji z izolacijskim materialom), je debelina betona ustrezno prilagojena tem zahtevam. Eko sklad v razpisnih pogojih zahteva določeno razmerje med toplotno prevodnostjo in debelino izolacije, ki znaša od 12 do 15 cm.

K ovoju stavbe spada tudi stavbno pohištvo. Po Pravilniku sme biti toplotna prehodnost energetske učinkovitih oken od $U \leq 1,30 \text{ W/m}^2\text{K}$. Zahteva Eko sklada je leseno stavbno pohištvo s toplotno prehodnostjo $U_w \leq 1,1 \text{ W/m}^2\text{K}$, vgrajeno trojno zasteklitvijo in z energijsko učinkovitim distančnikom. Tesnjenje med konstrukcijo in okvirjem mora biti izvedeno po načelu tesnjenja v treh ravneh, kot je opredeljeno v smernicah RAL za načrtovanje in izvedbo vgradnje zunanjsega stavbnega pohištva.

**RECIKLAŽA VOZIL
PRODAJA REZERVNIH DELOV
ODKUP VOZIL - PRODAJA VOZIL**

Avtorosi d.o.o.
Ravbarkomanda 11
6230 Postojna
Tel.: 05 726 11 44
Gsm: 041 410 224 in 041 617 723
www.avtorosi.si

www.smg.si
info@smg.si
salon: 081 603 777
direktor: 040 899 728
svetovalec: 051 660 083
Cesta 4. maja 50a, 1380 Cerknica

SUHOMONTAŽNA GRADNJA

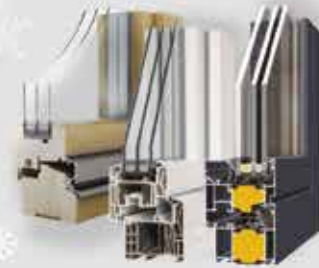
Srečno in zdravo 2021!

STREŠNA OKNA

VHODNA VRATA

LESENA, PVC in ALU OKNA

SMG PRIPRAVA IN IZVEDBA

svetovanje, priprava dokumentacije za Eko Sklad
prevzem skrbi za izvajalce
kvalitetna in celovita prenova

EKO SKLAD

20 - 30 - 50 %
povračilo investicije

Celovita prenova na ključ

Poskrbimo za celovito prenovu na ključ in prevzamemo vse skrbi za izvajalce (vodovodne, elektro inštalacije, talne obloge...) ter usklajevanje med njimi.

Uredimo vso dokumentacijo za pridobitev nepovratnih sredstev Eko Sklada. S pomočjo pridobljenih nepovratnih sredstev Eko sklada pridete do cenejše investicije in na dolgi rok prihranite.

Najdete nas v prodajnem salonu v centru Cerknice (cesta 4. maja 50 a) in na spletu www.smg.si

Sodelujemo z najbolj priznanimi proizvajalci:

lipbled.

PIRNAR.

VELUX

KNAUF

pvcnagode

M SORA

Gradimo s srcem.

OBČINA
CERKNICA

OSREDNJA PRIREDITEV OB KULTURNEM PRAZNIKU

7. februar 2021 ob 19.00

Spletna prireditev

Kulturni program:

Alien Express – Neodpovedan let
v izvedbi plesalcev Žigana Kranjčana
in Gašperja Kunška

Slavnostni govornik:

g. Marko Rupar, župan občine Cerknica

Posnetek bo dostopen na spletni strani Občine Cerknica ter na spletni
in Facebook strani Kulturnega doma Cerknica.